dialog

Nr 1 / 2012

MED KUNSKAP OCH INSPIRATION FRÅN KOMMUNINVEST

**”Medlems-
samråden
uppskattas.
De skapar
dialog.”**

Ann-Charlotte Stenkil, **ordförande i Kommuninvest ekonomisk förening var en av de förtroendevalda som deltog i årets medlemssamråd.**

Innehåll

Vd har ordet ..... sid 2

Bokslut 2011 ..... sid 3

Medlemssamråd med extra tonvikt på risk och säkerhet ..... sid 4

Presentation av Analys- och finanskommittén ..... sid 14

Kommuninvest återinför återbäring ..... sid 16

Kommuninvest återvänder till USD Benchmark-marknaden ..... sid 18

Om noggrannare hantering av lånedokumentation .... sid 19

Kunderna utvärderar Kommuninvest ..... sid 21

Ägarna sätter betyg på Kommuninvest ..... sid 22

Gemensam internbank för tre kommuner..... sid 24

Världens marknads-information finns hos Kommuninvest ..... sid 27

Omfattande arbete när borgensavgifter för kommunala bolag ska bli marknadsmässiga ..... sid 28

Rapport om forskningsprojekt ..... sid 31

Om namnbytet till Kundgruppen ..... sid 32

Inför föreningsstämman.....35

Kommuninvest håller kurser för ökad kunskap om räntederivat och räntemarknaden..... sid 36

Dialogs ekonomiskola ..... sid 40

Kommuninvest Dialog. Utgiven av: Kommuninvest i Sverige AB (publ), Box 124, 701 42 Örebro. Besöksadress: Fenixhuset, Drottninggatan 2. Tel: 010-470 87 00. Fax: 019-12 11 98. Hemsida: www.kommuninvest.se E-post: fornamn.efternamn@kommuninvest.se
Ansvarig utgivare: Tomas Werngren,VD.
Redaktör: Anitha Holmberg Engkvist.
Foto: Pöhner Bild AB.
Text: Liljedal Communication AB och BBD Corporate Communications AB.
Grafisk form: Liljedal Communication AB.
Tryck: Prinfo Welins Tryckeri, Örebro, mars 2012.
Nästa nummer av Kommuninvest Dialog utkommer den 14 juni 2012.

KOMMUNINVEST

Dialog trycks på papper Cocoon Silk, vilket är ett papper av 100% returfiber. Det är licensierat för EU-blomman och uppfyller Svanenkraven. Det är FSC-certifierat och en miljödeklarerad produkt. Tillverkaren är miljöcertifierad (ISO 14001). Dialog klimatkompenseras av Kommuninvest.

KLIMATKOMPENSERAT PAPPER

2011 – ett händelsernas år

Nu är det dags för årsstämma och 2011 kan läggas till handlingarna. Ett år som har lagt många tegelstenar på plats för att fundamentet ska hålla. Jag tänker främst på arbetet med garantiavtalet som alla kommunfullmäktigeförsamlingar på ett förtjänstfullt tagit beslut om. Även om de nya avtalen inte förändrar ansvaret för verksamheten, är det viktigt att avtal är överskådliga och tydliga. Detta så att var och en av Kommuninvests medlemmar kan sätta sig in och förstå vad som följer med solidarisk ansvar. Över tiden kommer vi att ha både goda och dåliga tider och om en samverkan mellan Sveriges kommuner och landsting skall hålla långsiktigt krävs en tydlig överenskommelse. Vi har nu en struktur på alla avtal som reglerar Kommuninvest och verksamheten. En struktur som är hållbar i både solsken och orkan.

SJU NYA MEDLEMMAR

Förra året var ett år då flera kommuner blev medlemmar och därmed ökade också utlåningen kraftigt från 133,7 mdkr till 168,1 mdkr. En ökad utlåning innebär både förtjänster och utmaningar. Positivt är att räntenettot ökar vilket ger en ökning av det egna kapitalet men innebär samtidigt en utmaning att möta det av medlemmarna fastslagna målet på 1 % av balansomslutningen i eget kapital 2015. I jämförelse med vår ursprungliga prognos ligger vi dock lite före med kapitalbindningen då marginalen mellan upp- och utlåning har varit hög, vilket uppväger december månads kraftiga ökning av balansomslutning, 10 mdkr.

Resultatet för 2011 är högt, 396,1 mkr, men med den återbäringsmodell som jag tror och hoppas att kommande stämma fastställer, kommer det resultatet att synas i medlemmarnas finansnetto då beloppet med avdrag före skatt kommer att delas ut i form av återbäring på insatskapital och betald ränta. Vi väljer dock att vara försiktiga i år. Trots att skatterättsnämnden givit grönt ljus för att återbäringen inte skall beskattas i föreningen eller i bolaget, är koncernredovisningen formellt upprättad såsom att vi skulle betala skatt, då skattemyndigheten har överklagat skatterättsnämndens dom. Vi kommer naturligtvis att följa skatterättnämndens beslut när vi upprättar skattedeklaration och om Högsta förvaltningsdomstolen fastställer domen så kommer årets skatt att delas ut i samband med stämman 2013.

VERKSAMHETENS INNEHÅLL VIKTIGAST

Den andra stadgeändringen, namnändringen från Kommuninvest i Sverige AB till Sveriges Kommungäld AB, som förutom återbäringsmodellen skulle konfirmeras med ett andra stämmobeslut har stött på patrull. Riksgälden har meddelat att de motsätter sig namnbytet och det finns ingen anledning för oss att gå i polemik kring det. Även om namnet Kommuninvest dåligt beskriver vår verksamhet är det inte namnet utan innehållet som är det viktigaste. Att fortsätta på vägen att bygga en finansiell infrastruktur för kommunala investeringar som både ger stabilare och kostnadseffektivare upplåning är den uppgift jag känner att vi har starkt stöd för från alla medlemmar.

Domen från Stockholms Tingsrätt i tvisten mellan Kommuninvest och Helsingborg har kommit. En dom som var klar och tydlig och som överensstämde med den legala bedömning som både vi, placerare och låntagare gjorde i början av 2000-talet. Det känns skönt och även om det i skrivande stund inte är klart om domen kommer att överklagas, är det ändå ett klart domslut.

Det finns mycket mer som vi åstadkom under förra året och har all anledning att vara både stolta och glada över men det sparar jag till presentationen på årets föreningsstämma i april. En stämma som jag hoppas att ni alla deltar i och använder till att både få nya intryck och möjlighet till att byta tankar och idéer med kollegor.

KOMPLICERAT REGELVERK

Även om allt för närvarande går vår väg är det fortfarande en utmaning att både förstå och kunna parera den process som pågår kring det regelverk som i framtiden skall omgärda den finansiella sektorn. Danmark som för närvarande är EUs ordförandeland, har dock kommit med ett förslag som innebär att den s k leverage ratio, en generell regel som innebär ett minimikapital i förhållande till balansomslutningen oavsett risk inte kommer att vara lagstadgat. Mycket återstår dock i arbetet och här finns det alla anledning att hålla sig informerad och försöka påverka. Under tiden gäller som alltid ”att hoppas på det bästa men planera för det värsta”.

Avslutningsvis vill jag tacka alla er som tog sig tid att komma till våra medlemssamråd runt omkring i Sverige. Det är viktigt för mig och alla andra som har förtroendet att få vara med i utvecklingen av Kommuninvest att stämma av, få respons och fånga upp stämningarna i medlemskretsen.

Varmt välkommen till föreningsstämman 2012.

TOMAS WERNGREN, Verkställande direktör

”Samarbetet växer sig allt starkare.”

Kommuninvests bokslut för 2011 visar på ett år av fortsatt medlemstillväxt, fortsatt utlåningstillväxt och ett stabilt ekonomiskt resultat. ”Året som gått har återigen visat vilket värde kommunsektorn har av sitt finansiella samarbete via Kommuninvest”, kommenterar Tomas Werngren, VD.

2011 I KORTHET

- Sju kommuner och landsting blev nya medlemmar: Norrtälje kommun, Landstinget Dalarna, Solna Stad, Perstorps kommun, Nyköpings kommun, Gislaveds kommun och Borås Stad.
- Vid årets slut var antalet medlemmar 267 (260).
- Utlåningen ökade med 26 procent till 168,1 (133,7) miljarder kronor. Kommuninvest stod för 65 (54) procent av medlemmarnas upplåning och för 44 (35) procent av kommunsektorns totala externa upplåning.
- Rörelseresultatet uppgick till 396,1 (275,7) miljoner kronor. Årets resultat blev 300,6 (140,6) miljoner.
- Kapitaltäckningskvoten uppgick till 5,71 (10,09), att jämföra med den lagstadgade miniminivån 1,0.
- Kommuninvest behöll marknadens högsta rating: Aaa från Moody’s och AAA från Standard & Poor’s.

KOMMENTAR TILL RESULTATET:

”Att cirka 45 procent av kommunsektorns totala externa upplåning nu sker via Kommuninvest visar att kommunerna och landstingen etablerat ett kraftfullt verktyg för att finansiera sina välfärdsinvesteringar. Genom att de flesta kommuner och landsting samordnar sin upplåning genom Kommuninvest, i stället för att enbart förlita sig på traditionell bankfinansiering eller egen kapitalmarknadsfinansiering, ökar stabiliteten i det finansiella systemet.

Trendskiftet – att kommunsektorn ersätter bankfinansiering med finansiering via ett eget kommunfinansieringsinstitut – sker mot bakgrund av stora förändringar i det finansiella systemet. Det reformerade regelsystemet, med ökade krav på kapital och likviditet, leder generellt till en högre prisnivå för bankutlåning till svenska kommuner och därför till en ökad efterfrågan på Kommuninvests krediter.

Pågående regelförändringar påskyndar behovet av att tydliggöra Kommuninvests uppgift och roll, inte bara i EU-perspektivet utan även i ett nationellt perspektiv. På samma sätt som det är naturligt att staten har en egen upplåningsfunktion är det naturligt att den kommunala sektorn också har en egen sådan funktion och att regelverk och föreskrifter ger förutsättningar för denna verklighet. Det gäller exempelvis frågan om stabilitetsavgiften, som utgjorde 35 procent av Kommuninvests totala kostnader 2011, men också den föreslagna regleringen avseende en s.k. leverage ratio. Vi förespråkar aktivt att regleringen skall anpassas så att det finns förutsättningar för offentliga finansiella aktörer att fortsätta erbjuda effektiva finansieringslösningar för den kommunala sektorn.

Kommuninvests kreditexpansion innebär utmaningar, eftersom kapitalbasen behöver byggas upp snabbare för att nå det krav på 1 procent som ägarna satt för det egna kapitalets andel av balansomslutningen vid utgången av 2015. Kapitaliseringsmålet är fullt nåbart – trots den snabba utlåningstillväxten ligger vi tack vare höjda marginaler före vår uppbyggnadsplan.

> ”På samma sätt som det är naturligt att staten har en egen upplåningsfunktion är det naturligt att den kommunala sektorn har en egen sådan funktion, och att regelverk och föreskrifter ger förutsättningar för en denna verklighet.”

Jag ser dock inga möjligheter att via resultatet kapitalisera Kommuninvest upp till den nivå som krävs om förslaget om en leverage ratio, dvs. en generell kapitaliseringsnivå på minst 3 procent, införs som en tvingande regel. Frågan om hur Kommuninvest ska bemöta ett införande av en leverage ratio är under utredning och ett förslag ska tillställas bolags- och föreningsstyrelserna under 2012. Det dokumenterade stödet bland ägarna för att trygga Kommuninvests framtida expansion och verksamhet är dock starkt, det vittnar bland annat 2010 års emission av förlagslån om, med överteckning och 100-procentig medlemsuppslutning.

Det utdelningsgrundande resultatet uppgick till 300,6 (140,6) mkr. Den planerade återbäringen och räntan till ägarna/medlemmarna innebär att deras intäkter och tillgångar ökar samt att deras faktiska upplåningskostnader minskar. Återbäringen för 2011 motsvarar en minskning av upplåningskostnaderna med cirka 20 räntepunkter för genomsnittsmedlemmens upplåning hos Kommuninvest.”

Tomas Werngren, VD

Medlemssamråd med tonvikt på risk och säkerhet

Dialog besökte Södertälje, där ett av årets medlemssamråd gick av stapeln i början av februari. Samråden har genomförts på ett tjugotal platser runt i landet och har som vanligt varit välbesökta.

Idén med samråden är att de ska ge politiker och tjänstemän i medlemskommunerna möjlighet till information och dialog om Kommuninvests verksamhet. Dessutom ska mötena belysa aktuella frågor kopplade till finansiering av den lokala offentliga sektorn. I Södertälje var engagemanget stort, både från politiker och tjänstemän. För Kommuninvests räkning deltog Margreth Johnsson, ledamot av Kommuninvests föreningsstyrelse och kommunstyrelsen i Trollhättans kommun samt Maria Viimne, vice VD i Kommuninvest.

Mötet inleddes av Margreth Johnsson, som representerade Kommuninvests ägare. Naturligtvis skickade hon med ett budskap från sin hemkommun Trollhättan med anledning av biltillverkaren SAAB:s konkurs. ”Det gäller att aldrig ge upp”. Raskt gick Margreth in på en kortpresentation av Kommuninvest riktad till de deltagare som inte besökt tidigare samråd.

HÖG ACCEPTANSGRAD PÅ OFFERTER

Margreth Johnsson berörde Kommuninvests samhällsnyttiga roll som leverantör av effektiva och kloka investeringslösningar. Kommuninvest har inget eget vinstsyfte, utan är ett medel för dess ägare; medlemmarna. Verksamhetens ändamål är att ge sina medlemmar största möjliga ekonomiska nytta. ”I sammanhanget är det också på sin plats att lyfta fram frivillighet som ett nyckelord. Den gäller valen att ansöka om medlemskap, att utnyttja de tjänster som erbjuds samt att säga upp medlemskapet.”

Här påpekade Maria Viimne att det är viktigt att konkurrensutsätta lånefinansieringen. Lånar kommunerna billigare och bättre av någon annan än Kommuninvest ska de naturligtvis göra det.

Ett sätt att mäta Kommuninvests förmåga att leverera nytta är i vilken utsträckning kunderna accepterar de offerter på lån som Kommuninvest lämnar. 2011 var acceptansgraden 91 procent, vilket är att beteckna som mycket högt. I januari 2012 var motsvarande siffra 100 %, vilket förstås är ett tydligt besked om Kommuninvests konkurrenskraft.

En fråga från deltagarna ställde saken på sin spets: ”Om ni vinner 100 procent av alla offerter, blir ni inte fat cats då?” Maria Viimne menade att denna risk är utesluten så länge som medlemmarna vill ha god styrning och uppföljning. Ett mått på effektiviteten är den återbäring som verksamheten lämnar till sina ägare. Maria betonade också betydelsen av tillgång på pengar i kärva tider. ”Vi måste rigga verksamheten så att ni som är våra medlemmar har pengar då ni behöver dem.”

MARKNADEN BELÖNAR VOLYM OCH STABILT UPPTRÄDANDE

Maria Viimne slog fast att kapitalmarknaden bara ger den uppmärksamhet som har en intressant upplåningsvolym och som är på marknaden för att stanna. Den aktör som bedöms som kortsiktig, anses många gånger inte ens vara värd en analys. Marknaden har tagit emot Kommuninvest väl. Inte minst efter den amerikanska investmentbanken Lehman Brothers fall 2008 i samband med den dåvarande finanskrisen. Maria Viimne konstaterade en kraftig volymutveckling för Kommuninvest, som manifesteras ytterligare ju tuffare tiderna är. ”Verksamhetens grundidé är att svenska kommuner och landsting får bättre lånevillkor till sina investeringar tillsammans än vad var och en får för sig.”

FORTSATT MEDLEMSÖKNING

Under 2011 fick Kommuninvest sex nya kommunmedlemmar. De nya är Norrtälje, Solna, Perstorp, Nyköping, Gislaved och Borås. Dessutom blev Landstinget i Dalarna ny medlem. Hittills i år har ytterligare två kommuner tillkommit, vilket innebär att nu är 90 procent av Sveriges kommuner och 40 procent av landstingen medlemmar.

UPPLÅNING, LIKVIDITETSFÖRVALTNING OCH UTLÅNING

Kommuninvests finansiella verksamhet består av tre delar.

Upplåning: För medlemmarnas räkning lånar Kommuninvest upp pengar på den svenska och utländska kapitalmarknaden.

Maria Viimne berättar att diversifiering, det vill säga att skapa spridning, är viktigt för att säkerställa tillgången till kapital. Detta görs bland annat genom att välja olika upplåningsprogram, investerare, marknader och produkter.

Likviditetsförvaltning: Kommuninvest har alltid ha en stor reserv av pengar som beredskap i väntan på att bli utlånade till medlemmarna. Dessa upplånade pengar placeras så säkert som möjligt. I första hand i värdepapper utfärdade av stater och statligt garanterade finansinstitutioner.

Likviditetsreserven ska vara mellan 20 och 40 procent av utlåningen. För närvarande är likviditetsberedskapen cirka 60 miljarder svenska kronor. I denna portfölj har vi inte haft någon prisrisk, d.v.s. variation i värderingen av placeringarna, säger Maria Viimne. Däremot har det förekommit rörelser i värderingen. Kommuninvests grundinställning är synnerligen konservativ och kan sammanfattas i ordet Trygghet.

Utlåning och rådgivning: Kommuninvest lånar bara ut pengar till sina ägare, det vill säga medlemslandsting och medlemskommuner samt deras företag. Som en del av utlåningstjänsten ingår även rådgivning.

Den innehåller bland annat internetbaserade verktyg kring skuldberäkning, marknadsinformation och finanspolicy. Andra exempel är utvecklingsprojekt, kunskapsseminarier och akademisk samverkan. Bland annat är siktet inställt på att samverka om en professur med inriktningen kommunal finansiering på Handelshögskolan vid Örebro universitet.

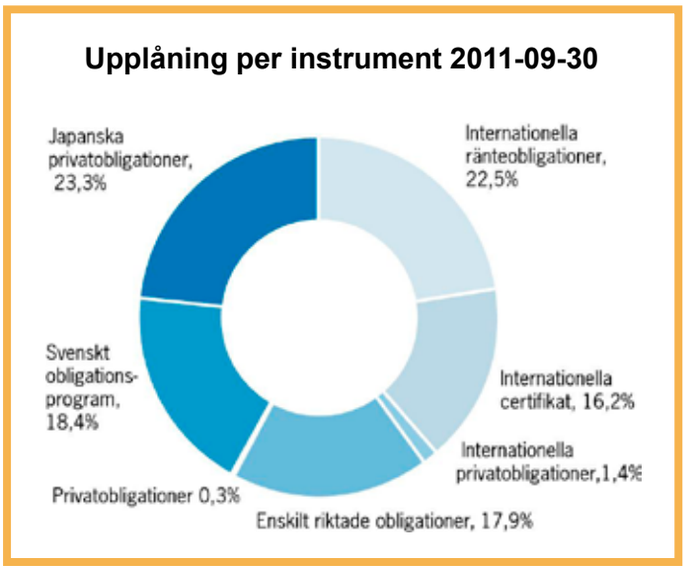

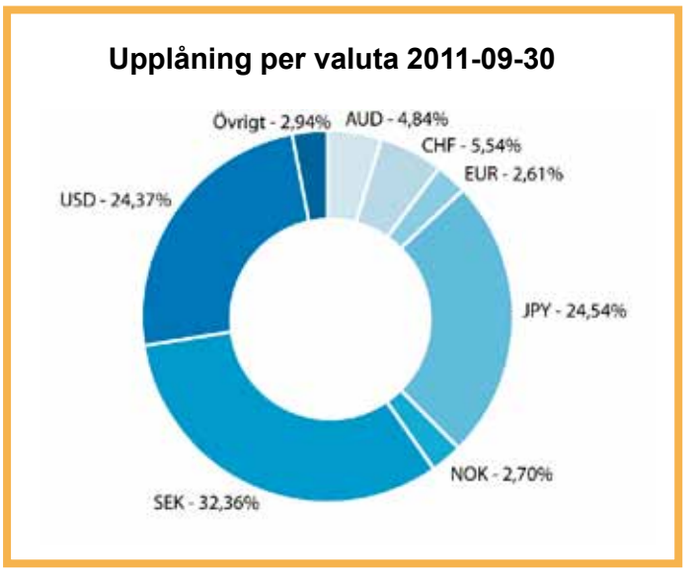

Den svenska kapitalmarknaden har varit underbearbetad från Kommuninvests sida, kommenterar Maria Viimne. Här planerar Kommuninvest att växa. Ett mål är att vid utgången av 2015 ska 50 procent av all upplåning göras via Kommuninvests svenska obligationsprogram. Motiven är flera. Ett är att möta ett ökande upplåningsbehov. Andra motiv är riskkopplade, till exempel undviks motpartsrisker i de valutaderivat som används vid upplåning i utländsk valuta.

MEDLEMSSAMRÅDEN 2012

Blickar i backspegeln

Tomas Werngren, VD
i Kommuninvest

Hur gick medlemssamråden?
Riktigt bra! Jag har bland annat fått med mig några tydliga budskap som att till exempel förenkla och förtydliga kraven på dokumentation. De många besökarna är en bekräftelse på värdet av att ha samråd mellan verksamheten och ägarna.

Vilka intryck bär du med dig?
Ägarna är stolta över att själva ha varit med att bygga en infrastruktur för kommunal finansiering. En infrastruktur som både ger bättre priser och en betydligt stabilare finansieringsbas.

Med det kommer också tydliga förväntningar och berättigade krav på fortsatt hög kvalitet och vidareutveckling av verksamheten.

Vad tycker du om medlemssamråden som form?
Alldeles utmärkt att ha denna kontakt. Här har alla deltagare möjlighet att ställa frågor och ventilera sina tankar.

Grunden för verksamheten utgörs av en ekonomisk förening och då ska ägarnas syn förstås återspeglas i verksamheten.

Ägarnas närvaro gör att frågor som till exempel senare ska tas upp på föreningsstämman, kan processas grundligt. Ibland är det svåra frågor, vilket inte var fallet i år.

Maria konstaterar att investerarnas kunskap om Kommuninvest och svenska kommuner har blivit bättre. Den tidigare frågan ”Vad är kommunsektorn?”, har ändrats till ”Hur mår kommunsektorn?”

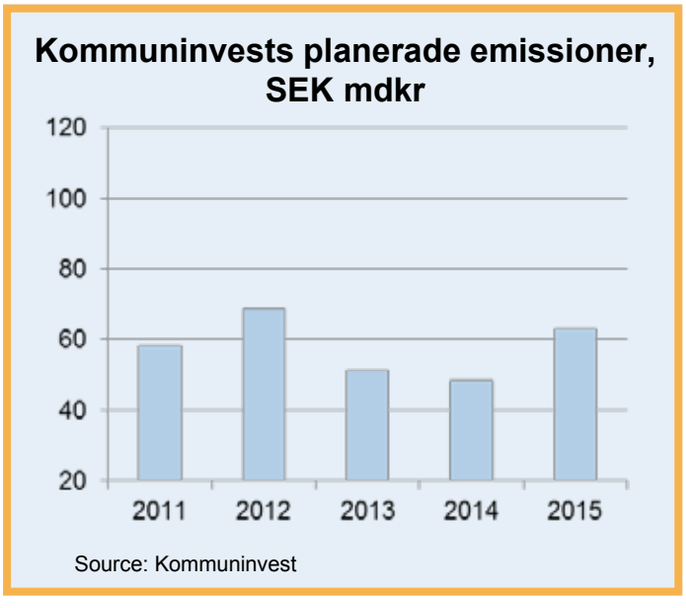

Emissionsvolymer i stats- och kommunobligationer

KOSTNADSEFFEKTIV UPPLÅNING GENOM KOMMUNINVEST

Det är viktigt att göra ekonomiska jämförelser av olika upplåningsalternativ d.v.s. mellan bankupplåning, upplåning via Kommuninvest och eventuellt eget program. Det är också av vikt att ta med alla kostnader i de olika alternativen, även omkostnader som kommer av att driva ett eget upplåningsprogram. Här menar Maria Viimne att det är viktigt att förstå att enbart en ränteskillnad på tjugo baspunkter på lånevolymer på hundratals miljoner över tid kan ackumulera ökade räntekostnader på miljardbelopp. Dessutom motsvarar Kommuninvests återbäring ytterligare 20–25 baspunkter i kostnadsminskning.

MEDLEMMARNA ÖKAR SIN UPPLÅNINGSANDEL HOS KOMMUNINVEST

Många medlemmar har ökat sin upplåning via Kommuninvest. I vissa fall i så hög utsträckning att de som en följd justerat sina finanspolicies beträffande maxgräns för upplåning hos en aktör. Vissa kommuner har behållit sina maxgränser, men undantagit Kommuninvest.

Olle Ytterberg, kommunstyrelsens ordförande i Arboga har lämnat procentspärren. ”Vi lånar för närvarande allt av Kom-

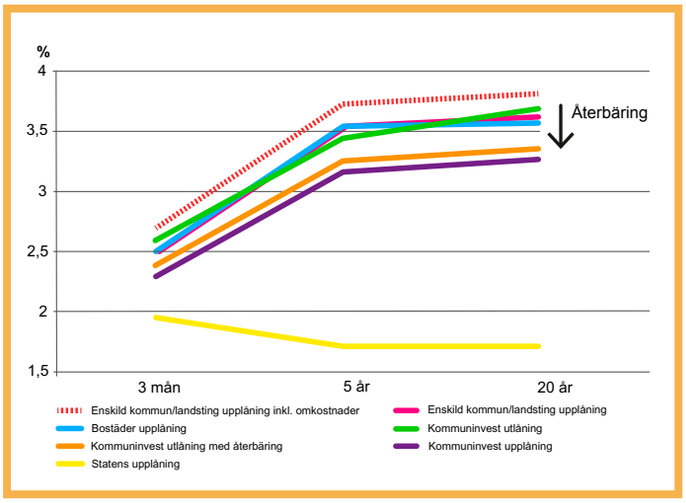

Diagrammet jämför upplåningskostnader (och i vissa fall utlåningskostnader) för olika aktörer. Notera effekten av Kommuninvests återbäring.

muninvest”. När det gäller upplåning, reglerar Arbogas finanspolicy numera i stället bland annat bindningstider.

Kommuninvests uppdrag är att diversifiera för medlemmarnas räkning; vilket vi gör genom att låna på många olika geografiska marknader, från många olika investerarkatergorier och genom att jobba med många olika finansiella intermediärer (banker). Det betyder att diversifieringen är inbakad i utlåningsprodukten.

Maria Viimnes prognos för Kommuninvests marknadsandel år 2015 är 70 procent. ”Det är förstås en utmaning som förutsätter fortsatt stark konkurrenskraft.”

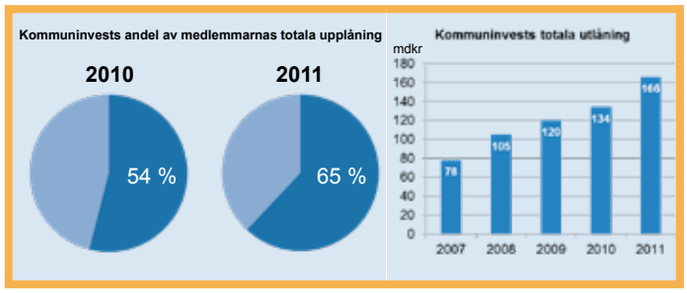

Som framgår av de två cirkeldiagrammen har medlemmarna ökat sin upplåning via Kommuninvest mellan 2010 och 2011. Stapeldiagrammen till höger visar en tydlig ökningstrend när det gäller Kommuninvests sammanlagda utlåning.

FÖREBYGGANDE RISKARBETE

En viktig strävan är att möta ägarnas krav på en så låg risknivå som möjligt. Kommuninvest arbetar fortlöpande med att bedöma, mäta, minimera och helst eliminera de risker som finns i verksamheten. En norm är att hålla sig inom de ramar som kommunallagen föreskriver, vilket också Kommuninvest har skrivit in i sin bolagsordning, berättar Maria Viimne. Hon beskriver också de skyddssystem som Kommuninvest har. Det bygger på barriärer som förebyggande riskarbete, motparters ställda säkerheter, ekonomisk buffert i aktiebolaget samt till sist medlemmarnas solidariska betalningsansvar.

OLIKA TYPER AV RISKER

Maria Viimne berörde ett antal risktyper som Kommuninvest tycker är speciellt angelägna att fokusera på och berättade om hur verksamheten hanterar dessa.

KREDIT- OCH MOTPARTSRISK

Dessa risker kan uppstå vid utlåning, placering av likviditetsreserv och värdeförändring av derivat.

Insatser för att hantera risken är:

- Analys av medlemmar.
- Att likviditetsreserven är placerad i värdepapper utgivna av stater, statligt relaterade institut och finansiella institut med hög kreditvärdighet.
- Juridiska standardavtal för ställda säkerheter vid derivattransaktioner.

LIKVIDITETSRISK

Risktypen gäller brist på finansiering eller ofördelaktigt pris på finansiering.

Insatser för att hantera risken är:

- Längre upplåning än utlåning.
- En bra likviditetsreserv.
- Diversifierad upplåning och flera kapitalmarknader.
- Att Kommuninvest är godkänd som Penningpolitisk motpart till Riksbanken och ingår i Riksbankens betalningssystem RIX, gör att Kommuninvest har en säker tillgång till pengar.

Här påpekade Maria Viimne att Riksbanken har bedömt Kommuninvest som systemviktig på marknaden. Riksbanken är dessutom positiv till Kommuninvests utgivning av Svensk Kommunobligation, eftersom de anser att det är viktigt med nytillskott i utbudet.

MEDLEMSSAMRÅDEN 2012

Blickar i backspegeln

Ann-Charlotte Stenkil, ordförande i Kommuninvest ekonomisk förening

Hur gick medlemssamråden?

I år hade vi inga komplexa frågor som behövde processas inför stämman. Annars är det ju viktigt att ventilera frågor i god tid före stämman. På förra årets medlemssamråd krävde till exempel förtydligandet om medlemsansvaret rätt omfattande tekniska genomlysningar.

Vilka intryck bär du med dig?

Jag har nu varit med på ett antal årgångar av medlemssamråd. Det märks att rätt många deltar år från år, vilket förstås är ett tecken på att samråden uppskattas.

Vad tycker du om medlemssamråden som form?

Den är bra. Trots att de flesta samråden har varit välbesökta, skulle jag gärna se att fler politiker deltog. Från min hemkommun Varberg deltog hela arbetsutskottet!

Jag tror att medlemssamråden behöver marknadsföras ytterligare bland politiker. Samråden är ambitiösa och ger både bra information och skapar dialog. Som styrelseledamot i Kommuninvest får man många intressanta inspel som vi kan ha nytta av. Inte minst ger pauser och lunchen möjligheter till samtal.

Maria nämnde också som kuriosa att Kommuninvest är den första penningpolitiska motpart som har sitt huvudkontor utanför Stockholm.

OPERATIV RISK

Denna risk handlar om oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster till följd av interna orsaker eller händelser i omvärlden.

Insatser för att hantera risken är:

- Interna instruktioner, processbeskrivningar och styrdokument.
- Dualitetsprincipen, det vill säga regeln om att ingen person ensam ska handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan. Hos Kommuninvest krävs två, men oftast tre personer för att genomföra en affär.
- Rätt kompetens och erfarenhet.

För att ytterligare hantera de operativa riskerna har Kommuninvest ett systematiserat kunskapsutbyte med sina danska och finska systerorganisationer.

INTERN KAPITALUTVÄRDERING (IKU)

Kommuninvest står under Finansinspektionens överinseende och måste bland annat skicka in ett antal rapporter. En av dem är Intern kapitalutvärdering. Syftet med denna utvärdering är att säkerställa att en verksamhet har tillräcklig kapitalisering för att täcka sina risker samt för att utöva och utveckla sina affärer. ”Finansinspektionen är nöjd med vår IKU. De anser att vi har det kapital som verksamhetens art kräver”, säger Maria Viimne.

KAPITALKRAV

En av världens äldsta internationella finansorganisationer är Bank for International Settlements (BIS). Den grundades 1930 som ett sätt att bygga upp världen efter första världskriget. Baselkommittén (The Basel Committe on Banking Supervision) är en del av BIS och grundades 1974. Den är ett globalt nätverk för tillsyn av banker och motsvarande finansverksamheter. Kommittén arbetar fram riktlinjer och rekommendationer som är normgivande för sina medlemsländers tillsynsmyndigheter.

Bland annat arbetar Baselkommittén fram kvoter för soliditet – leverage ratio[1]. När det gäller dessa kvoter är Maria Viimne bekymrad över risken att Kommuninvest får samma krav som vanliga banker. Det aktuella förslaget är att nivån på leverage ratio ska sättas till 3 procent under en testperiod från 1 januari 2013 till 1 januari 2017. Maria menar att den risk som Kommuninvest representerar är avsevärt lägre än den som finns hos det traditionella bankväsendet. Bland annat pekar hon på den svenska grundlagsskyddade självbeskattningsrätten samt det solidariska borgensåtagandet. Därför borde verksamheter som är uppbyggda som Kommuninvest bedömas på ett annat sätt. Hur som helst måste finansvärldens aktörer förbereda sig för de nya kraven.

[1] Kvoten mellan bankernas totala, icke-riskvägda tillgångar och deras egna kapital.

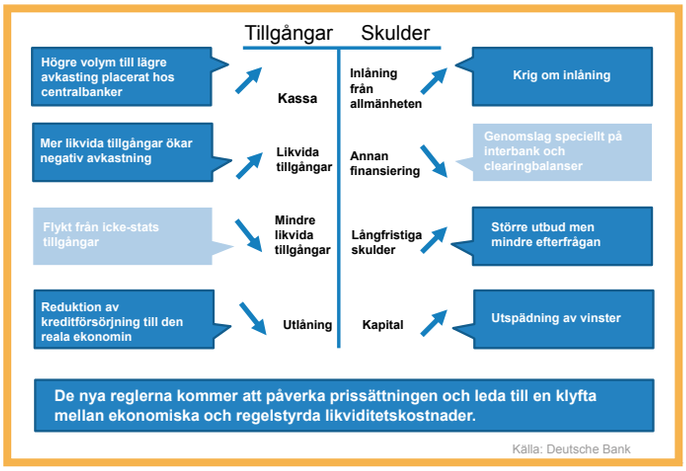

Balansräkningens sammansättning – åtgärder för att förbereda sig för de nya kapitaltäckningskraven.

ANALYS AV MEDLEMMARNA

Kommuninvest har självklart ett engagemang för sina ägares situation och utveckling. I vår kommunanalysmodell finns både kvalitativa och kvantitativa perspektiv. De handlar bland annat om demografisk utveckling, finansiell styrka, varje medlems specifika situation och handlingskraft. Analysen resulterar i en gradering av finansiell styrka. Ett mått är nettokoncernskuld per invånare. ”I grunden är kommunernas skuld relativt stabil”, menar Maria Viimne. ”Den utgör 11–12 procent av BNP och tillsammans med den kommunala pensionsskulden totalt 25 procent.”

Maria Viimne uppmanar Kommuninvests medlemmar att bjuda in till en dialog med Kommuninvests tjänstemän om den egna kommunens situation.

FORTSATT BRA RESULTAT FÖR KOMMUNINVEST

I väntan på det definitiva bokslutet redovisades inte något exakt resultat. I stället lämnades en god prognos. Det operativa resultatet ligger till grund för den återbäring som medlemmarna kan erhålla vid bra ekonomiska resultat för Kommuninvest.

Maria Viimne informerade även om den juridiska tvist som Kommuninvest har med Helsingborgs stad i samband med en tidigare emissionsaffär, Akos.

Diagrammet visar Kommuninvests operativa resultat 2000–2011 samt en fortsatt god resultatprognos de kommande åren.

INTERNATIONELL UTBLICK

Den internationella ränte- och kapitalmarknaden har fortsatt stora problem. Den akuta krishanteringen på flera olika fronter har fortsatt under de första månaderna av 2012 och har knappast undgått någon. Länder som Grekland och Italien har fortsatt svårt och faran för spridning till övriga euroområdet kan inte blåsas över.

Maria Viimne visade olika europeiska finansiella aktörers utestående skulder gentemot varandra, vilket tydliggjorde riskhärdar. Bland annat har Italien och Irland lånat ut mycket pengar till varandra.

En presentation av EU-medlemmarnas budgetunderskott visade att det är en lång väg till budgetbalans för många länder.

En redovisning om tio länders utgående skulder i procent av bruttonationalprodukten gav perspektiv beträffande företagsskulder och privatskulder.

Under detta pass presenterades även olika verktyg för att hantera krisen. En iakttagelse från Maria Viimne var att riskaptiten ändå finns på marknaden som trots allt inte verkar lika lamslagen som under den förra finanskrisens kulmen 2008. ”Det är en hög räntenivå på många håll. Men det finns pengar.”

Kommuninvests
förebyggande riskarbete
Motpartens ställda säkerhet
Ekonomisk buffert i
Kommuninvest i Sverige AB

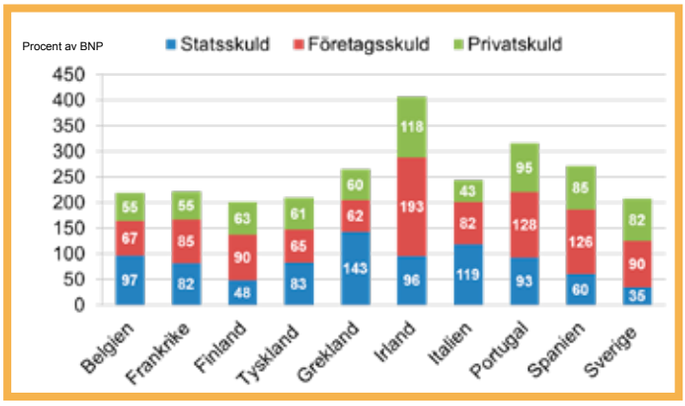

Utgående skulder i procent av BNP. Källa Morgan Stanley och SCB.

KOMMUNERNAS FINANSIERING

En deltagare sa att ”bankerna finns inte längre kvar som kreditgivare i vår mentala värld. I stället har vi Kommuninvest och vår egen styrka”. Maria Viimne menade ändå att de traditionella bankerna har en viktig roll att spela för andra parter än kommunsektorn och för att möjliggöra finansiering av investeringar och tillväxt även i framtiden.

Ämnet derivat genomlystes ordentligt och bland annat redovisades argument för användning av dessa. I sammanhanget citerades Sveriges Kommuner och Landstings kommentar till Kommunallagen: *”Det avgörande för tillåtligheten bör vara om ett spekulationssyfte föreligger eller inte och om risknivån är acceptabel. Swapar eller andra moderna finansieringsinstrument får t.ex. inte användas av en kommun eller ett landsting fristående från det som utgör den kompetensenliga grundtransaktionen, dvs. upplåning eller medelsplacering. Ett sådant självständigt finansiellt agerande är inte allmännyttigt i kommunallagens mening och därmed inte förenligt med 2 kap. 1§.”*

Nya rekommendationer beträffande redovisning av derivat är på gång. Följande grundinställning redovisades från Rådet för Kommunal Redovisning på 2011 års Finansdagar:

- Syftet är att erhålla en matchning av resultateffekter från säkringsinstrumentet respektive den säkrade posten.
- Derivatet kan förutsättas vara ett mycket effektivt sätt att säkra den identifierade risken.
- Derivatet får inte ha en förfallodag som är senare än den säkrade postens förfallodag.

ÅTERBÄRING OCH RÄNTA

Fördelningsnyckeln för den nya vinsthanteringsmodellen presenterades. Det besked som Kommuninvest har fått från Skatterättsnämnden är att vinsterna inte kommer att beskattas. Skatterättsnämndens bedömning har emellertid överklagats av Skatteverket.

Förutsättningar	
Totalt insatskapital	294 mkr
Vinst att disponera	300 mkr
Total utlåning	147 621 mkr
Räntesats insatskapital	5 %

Kommun	Lån mkr	Andel av utlåning %	Insats mkr	Andel av insats %
A	1000,0	0,68	3,2	1,08
B	4000,0	2,71	3,2	1,08

Kommun	Återbäring mkr	Ränta mkr	Summa mkr	I förhållande till låneportfölj
A	1,94	0,16	2,10	0,21 %
B	7,73	0,16	7,89	0,20 %

Exempel på ränta och återbäring i den nya vinsthanteringsmodellen. Räkneexemplet visar att återbäringen kan vara 20 baspunkter d.v.s. 0,20 procent, vilket är ytterligare en kostnadseffektivisering av kommunens upplåning.

FÖRENINGSSTÄMMA DEN 18 APRIL 2012

Avslutningsvis hälsade Margreth Johnsson alla deltagare välkomna till Kommuninvests föreningsstämma. Frågan om att ändra firmanamn till Sveriges Kommungäld kommer inte att tas upp på årets stämma. Utöver ordinarie stämmoärenden står beslut om den nya vinsthanteringsmodellen på dagordningen.

Internkapitalutvärdering – IKU

Här nedan är Finansinspektionens förslag på vad ett IKU-dokument kan innehålla.

- Företagets verksamhet och organisation – bakgrund
- Finansiell ställning och kapitalsituation – aktuell och framtida
- Bedömning av kapitalbehovet (kapitalkrav)
- Kapitalplanering för konjunkturnedgång – stresstester m.m.
- Aggregering och diversifiering
- Kvalitetskontroll
- IKU:n i verksamheten inklusive kontrollmiljön
- Godkännande av IKU:n

Vill du läsa mer? Besök www.fi.se

Sagt om samrådet

Dagen har varit bra. Eftersom vi i Skellefteå lånar allt mer av Kommuninvest, så är det viktigt att medverka på medlemssamråden.

Susanne Aidanpää, ekonomichef i Skellefteå kommun.

Intressant och angelägen information om hur Kommuninvest arbetar. Jag känner en trygghet i hur de arbetar med riskhantering.

Rolf Gustafsson, ekonomichef i Botkyrka kommun.

Informativ och bra dag. För mig är Kommuninvest en ganska ny företeelse. Känns viktigt att få ytterligare kunskap om risker.

Peter Björebo, ekonomichef i Nynäshamns kommun.

Samrådet har varit väldigt intressant. Tidigare har jag varit uppfostrad att inte lägga alla ägg i en korg. Men dagens redovisning av Kommuninvests egen riskspridning gör mig lugn. Deras offerter är billigast och bäst.

Björn Persson, ekonom i Finspångs kommun.

Jättespännande dag med påfallande aktuella frågor. När det gäller risk, så har vi kommuner förstås ett eget ansvar som delägare. Det kan i praktiken till exempel handla om ansvar för egen likviditet och demografisk utveckling.

Olle Ytterberg, kommunstyrelsens ordförande i Arboga kommun

Jag har inte varit med tidigare. Därför är det viktigt för mig att vara informerad. Speciellt viktigt att bära med från dagens möte är riskhantering, Kommuninvests marknadsandel samt vad Kommuninvest har att erbjuda sina medlemmar.

Birgitta Elvås, kommunchef i Nynäshamns kommun.

Gunilla Josefsson, Maria Johansson, Tommy Malm, Åsa Byman Falck och David Nyberg. Saknas på bild gör Nils-Eric Gustavsson, Ingalill Hellberg och Stefan Sorpola.

Analys- och finanskommittén

Fyra kvinnor och fyra män, samtliga med lång erfarenhet av kommunal förvaltning och ekonomistyrning. Så ser sammansättningen av föreningsstyrelsens Analys- och finanskommitté ut. Kommittén har enligt dess ordförande David Nyberg, till vardags VD i Skellefteå Stadshus, en viktig uppgift att fylla: ”Jag tror många medlemmar uppskattar att det sker en löpande uppföljning och granskning av medlemmarnas ekonomiska status, som kompletterar de affärsmässiga lånebeslut och uppföljningar som sker i Kommuninvest i Sverige AB.”

”Viktigt att det finns en granskning av såväl sektorns som enskilda medlemmars ekonomiska och finansiella utveckling.”

En avgörande faktor för att Kommuninvest ska kunna erbjuda medlemmarna i Kommuninvest ekonomisk förening långsiktigt goda finansieringsvillkor är hög kreditvärdighet, vilken grundar sig på medlemmarnas solidariska borgensåtagande. Det är därför avgörande att det finns fastställda system och rutiner för hur analyser och uppföljning av medlemmarnas finansiella situation ska ske.

Inom Kommuninvest sker uppföljningen både i bolaget och i den ekonomiska föreningen, i den senare framförallt via föreningsstyrelsens Analys- och finanskommitté. Kommittén, som utses av föreningsstämman och enbart består av tjänstemän, har två primära uppgifter: dels att granska och följa upp den ekonomiska och finansiella utvecklingen i sektorn och hos medlemmarna, dels att bereda nya medlemsansökningar för beslut i föreningsstyrelsen.

”De allra flesta medlemmar har god ordning på sin ekonomi och sina finanser, men ett antal har utmaningar”, säger David Nyberg. ”Målet med det arbete vi bedriver, i samarbete med bolagets analytiker, är att tidigt kunna identifiera när utvecklingen är på väg åt fel håll, och på olika sätt bistå för att komma tillrätta med situationen.”

Att ha en bra analysmodell för löpande uppföljning är viktigt, särskilt som Kommuninvest har många medlemmar som skiljer sig åt både i storlek och geografiska förutsättningar. ”Vi i kommittén har varit engagerade i utvecklingen av analysmodellen och vi anser att den håller hög klass. Den omfattar många områden som tillsammans indikerar styrkor och svagheter hos medlemskommunerna.”

Eftersom förutsättningarna skiljer sig mellan medlemmarna kan fokus och fördjupningsgrad i analysarbetet skifta från kommun till kommun utifrån en värdering av den faktiska problembild som råder hos den aktuella medlemmen. Detta görs genom att ett eller flera analysområden ägnas mer uppmärksamhet och andra eventuellt mindre.

David är tydlig med att poängtera bolagets respektive föreningens roll i granskning av medlemmarna. ”Bolaget ansvarar för de operativa lånebesluten och affärskontakter med medlemmarna, inklusive fastställande av limiter. Vår roll i kommittén är att hjälpa föreningsstyrelsen att följa utvecklingen, att bidra med omvärldsbevakning. Vi fattar inga operativa beslut kring medlemmarna.”

Granskningen av enskilda medlemmar, som görs minst en gång årligen, beaktar särskilt låntagare som har förhöjda limiter, svaga ekonomiska resultat eller särskilda utmaningar, exempelvis höga vakansgrader och negativ befolkningstrend. ”Glesbygdskommuner med minskande befolkning har traditionellt setts som ’riskkommuner’ men vi börjar alltmer också fråga oss om inte expansiva kommuner kan vara utsatta för förhöjd risk”, säger David. ”Vi fäster idag särskild uppmärksamhet på kommuner där låneskulden ökar snabbt.”

David berättar att kommittén normalt träffas för sammanträden fem till sex gånger per år. Formell återrapportering vad gäller sektorns och enskilda medlemmars ekonomiska och finansiella utveckling sker två gånger årligen. Kommittén fastställer årligen en verksamhetsplan. Ämnen som behandlats, utöver kommitténs traditionella uppgifter, är exempelvis låneregler för allmännyttiga bostadsföretag och borgensavgifter, problematiken kring kommunernas pensionsskuld och kommunal riskhantering inom finansområdet.

David konstaterar att kommittén har en bred palett av uppgifter. ”Det gör arbetet i kommittén väldigt stimulerande. Vi inriktar oss på frågor som är särskilt angelägna för Kommuninvest och den ekonomiska föreningen och försöker arbeta så att vi tillvaratar alla kommittémedlemmars kompetens.”

Kommittén är också föreningsstyrelsens känselspröt i vissa frågor. ”När det gäller kapitaliseringen av Kommuninvest, hade vi i kommittén en viktig roll i kontakter mellan medlemmar och föreningsstyrelsen”. David säger att kommitténs sammansättning, med en bred kommunrepresentation både kompetensmässigt och geografiskt, är en fördel. ”För en förening är det viktigt att ha många öron och ögon mot medlemmarna. Kommittén kan hjälpa styrelsen i det arbetet.”

Det här gör Analys- och finanskommittén i Kommuninvest ekonomisk förening

- Följer upp medlemskommunernas ekonomiska status samt utvecklingen i kommunsektorn i sin helhet.
- Utvecklar den analysmodell som används för att granska kommuner och landsting.
- Bereder på uppdrag av föreningsstyrelsen nya medlemsansökningar.
- Fungerar som föreningsstyrelsens och kreditmarknadsbolagets remissinstans i särskilda frågor.

Kommittén utses av föreningsstyrelsen och består enbart av tjänstemän.

Kommitténs medlemmar

David Nyberg, Ordförande, VD, Skellefteå Stadshus AB
Åsa Byman-Falck, Kommundirektör, Norrköpings kommun
Nils-Eric Gustavsson, Ekonomidirektör, Landstinget i Västmanland
Ingalill Hellberg, Kommundirektör, Staffanstorps kommun
Maria Johansson, Ekonomichef, Upplands-Bro kommun
Gunilla Josefsson, Ekonomichef, Kungsbacka kommun
Tommy Malm, Ekonomidirektör, Eskilstuna kommun
Stefan Sorpola, Ekonomichef, Halmstads kommun
Thomas Åkelius, Sekreterare, Stabschef, Kommuninvest i Sverige AB

Kommuninvest inför återbäring

Återbäring för 2011 motsvarar 0,19 % på upplåning hos Kommuninvest

"Återbäringsmodellen innebär en win-win situation för både medlemmarna och Kommuninvest. Den lägger en bra grund för Kommuninvests fortsatta verksamhet och det är naturligtvis positivt att överskotten i bolaget kan komma medlemmarna till godo."

Katarina Berggren,
kommunstyrelsens ordförande,
Botkyrka Kommun

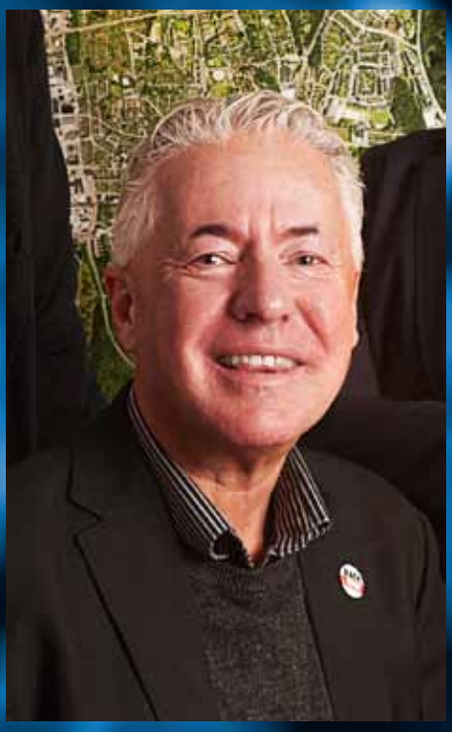

"Jag är positiv till en direkt återbäring till kommunkassan – kommunen förbättrar sitt resultat samtidigt som Kommuninvest stärks. Att vi kan få återbäring trots att Kommuninvest har lägre ränta än bankerna visar också på att bankerna har goda marginaler och behöver konkurrens."

Bo Frank,
kommunstyrelsens ordförande,
Växjö Kommun

Från och med 2012 införs en ny återbäringsmodell inom Kommuninvest. Det överskott som genereras i Kommuninvest i Sverige AB kommer att fördelas på medlemmarna i moderföreningen Kommuninvest ekonomisk förening. Överskottsutdelningsformen återbäring och ränta innebär att medlemmarnas resultat förbättras samtidigt som kapitalbasen i Kommuninvest i Sverige AB stärks.

Vid föreningsstämman 2011 fattade medlemmarna i Kommuninvest ekonomisk förening ett första beslut kring den framtida hanteringen av överskott som genereras i dotterbolaget Kommuninvest i Sverige AB. Beslutet, som för att bli giltigt även kräver ett andra beslut vid stämman 2012, innebär en stor förändring för såväl föreningen och bolaget som för medlemmarna.

”Enkelt uttryckt kan man säga att det resultat som skapas i bolaget både kan delas ut och behållas i bolaget”, säger Thomas Åkelius, stabschef på Kommuninvest i Sverige AB och huvudarkitekt bakom återbäringsmodellen. Skälet till att den effekten uppnås är kretsloppet i modellen. De medel som utbetalas från Kommuninvest i Sverige AB kommer, med viss tidsfördröjning, tillbaka till bolaget genom att medlemmarna använder återbäringen för att öka insatskapitalet i föreningen. När föreningen sedan förvärvar nyemitterade aktier i bolaget har cirkeln slutits.

Den stora fördelen är att resultatet som upparbetas i bolaget kan återföras till medlemmarna och samtidigt användas för att öka kapitalbasen. Återbäringen baseras på medlemmens affärsvolym hos Kommuninvest i Sverige AB, inklusive den volym som hänför sig till kommunens egna bolag. Räntan beräknas på medlemmens insatskapital i Kommuninvest.

Det som för närvarande är oklart är om föreningens utbetalning av återbäring och ränta är avdragsgill. Enligt det besked som Kommuninvest erhöll i februari från Skatterättsnämnden ska skatt inte uttas. Beslutet har dock överklagats av Skatteverket, varför ett slutgiltigt besked kan dröja. Enligt Thomas Åkelius påverkar dock detta inte återbäringsmodellens införande. ”Grundfördelarna i modellen är intakta oavsett vilket skattebeslut som fattas. Medlemssamråden visar tydligt att medlemmarna vill ha återbäringsmodellen oavsett utgången av skattefrågan.”

Återbäringen innebär att medlemmarnas intäkter och tillgångar ökar samt att de faktiska upplåningskostnaderna minskar. Förutsatt att årsstämman för föreningen i april en andra gång godkänner återbäringsmodellen kan utbetalning av återbäring och ränta genomföras i maj 2012. Återbäringen för 2011 motsvarar en minskning av upplåningskostnaderna med 19 räntepunkter för genomsnittsmedlemmens upplåning hos Kommuninvest. Den planerade totala återbäringen uppgår till 276 miljoner kronor.

Fakta Kommuninvests återbäringsmodell

- Överskottet som upparbetas i Kommuninvest i Sverige AB fördelas till medlemmarna i Kommuninvest ekonomisk förening som återbäring och ränta.
- Medlemmarna använder de medel som erhållits för att öka insatskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening. Föreningens förvärv av nyemitterade aktier i Kommuninvest i Sverige AB stärker dess kapitalbas.
- Första återbäring sker en månad efter att bolagsverket registrerat de nya stadgarna, förutsatt att slutgiltigt beslut fattas av årsstämman i Kommuninvest ekonomisk förening i april 2012.
- Den planerade återbäringen för 2012 uppgår till 276 mkr, varav 261 mkr utgör återbäring på affärsvolym och 15 mkr ränta på insatskapital. Återbäringen på affärsvolymen motsvarar 0,19 procent på Kommuninvests genomsnittliga utlåning under 2011.
- De bokföringsmässiga effekterna hos medlemmarna blir:
  - Återbäring och ränta bokförs under ”Finansiella intäkter”.
  - Inbetalning av insatskapital bokförs under ”Finansiella anläggningstillgångar”.

Kommuninvests återbäringsmodell

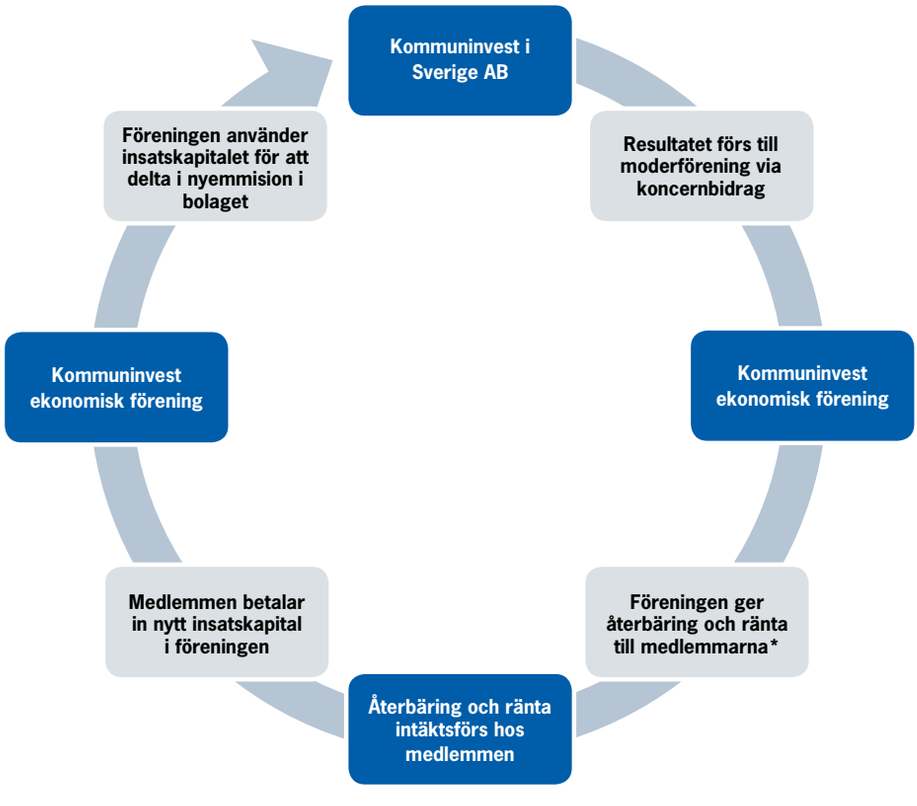

* Återbäringen baseras på medlemmens affärsvolym hos Kommuninvest i Sverige AB, inklusive den volym som hänför sig till kommunens egna bolag. Räntan beräknas på medlemmens insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Nytt från upplåningen:

Kommuninvest återvänder till USD Benchmark-marknaden

I februari emitterade Kommuninvest för första gången sedan 2010 på den globala marknaden för USD-upplåning, en femårig obligation om 1 miljard USD med förfall 2017. Carl-Henrik Arosenius, Kommuninvests upplåningschef, säger att emissionen bidrar till att stärka Kommuninvests attraktivitet som låntagare. ”Cirka 50 placerare köpte obligationen, varav flera tillhör toppskiktet av de placerare som låntagare vill ha.” För Carl-Henrik och de andra medarbetarna i Kommuninvests upplåningsteam väntar ännu ett år av intensivt resande, i det ständiga arbetet för att påminna placerare om Kommuninvest som låntagare.

2011 var ett år när osäkerheten på världens finansiella marknader aldrig ville ta slut. Försämrade utsikter för den globala ekonomin, ständigt nya härdar i den europeiska skuldkrisen och amerikanska budgetdiskussioner bidrog till periodvis mycket hög riskaversion, med svårigheter för alla aktörer, aktiva på marknaderna.

Ska man tro undersökningar bland placerare ser osäkerheten ut att fortsätta. Mycket få placerare tror att den europeiska skuldkrisen får en lösning under 2012. I sådana tider är det viktigare än någonsin för låntagare att upprätthålla kontakten med placerarna.

”Att personligen träffa investerarna för att räta ut alla frågetecken de kan ha är jätteviktigt”, säger Carl-Henrik Arosenius. Han sitter samtidigt i en avundsvärd sits – Kommuninvest är som låntagare än mer attraktivt när investerare vänder ut och in på låntagarnas balansräkningar.

”Vad gäller Kommuninvests kortfristiga upplåning skulle jag säga att investerarna kastar pengar på oss. Vad gäller mer långfristig upplåning, från 5 år och uppåt, behöver vi arbeta mer aktivt.”

Att ha en diversifierad upplåning, dvs. tillgång till många olika upplåningsmarknader, är A och O i nuvarande klimat. Kommuninvest fortsätter att låna upp på sina stora upplåningsmarknader Sverige och Japan och gör under 2012 även en särskild satsning på den amerikanska marknaden.

Med s.k. 144A-dokumentation blir det enklare för utländska låntagare att nå inhemska amerikanska institutionella placerare och där kommer Kommuninvest att emittera under 2012. Detta kompletteras med mindre upplåningar på några av de många marknader som Kommuninvest är aktivt på, men vilka det blir får marknadsläget avgöra. ”Vi försöker förstås hela tiden låna upp där det för tillfället är mest kostnadseffektivt”, säger Carl-Henrik.

För Carl-Henrik och hans kollegor gäller det att ligga i, för Kommuninvests utlåning bara ökar och därmed även upplåningsbehovet. Resplanen för våren innefattar Israel, Förenade Arabemiraten, Saudiarabien, Jordanien, Spanien, Australien, Storbritannien, Japan och Filippinerna.
”Det är roligt att sälja Kommuninvest, särskilt som vi vet att vi har ett så bra budskap till investerarna. Kommuninvest som placering fortsätter att vara väldigt efterfrågat ”, avslutar Carl-Henrik.

På resande fot
– upplåningsteamets resplan våren 2012

Januari: Israel

Februari: Förenade Arabemiraten, Saudiarabien och Jordanien

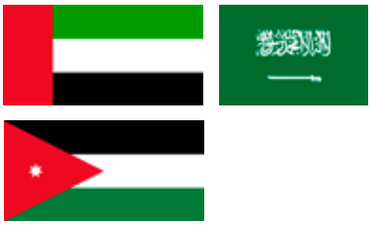

Mars: Spanien, Australien, Storbritannien

Maj: Japan, Filippinerna

Så här går en internationell upplåningstransaktion till – Kommuninvest lånar upp 1 miljard USD

- I kontakter med banker identifierar Kommuninvest ett tidsfönster då upplåning till attraktiva villkor förväntas kunna erhållas.
- Kommuninvest utser totalt nio banker att ansvara för försäljningen, marknadsföring inleds.
- 08.00, måndag 6 februari. Försäljningen startar och beställningar förs in i orderboken.
- 09.00. Orderboken uppgår till 450 miljoner USD.
- 09.30. Orderboken uppgår till 700 miljoner USD.
- 14.45. Orderboken stänger på nivån 1 miljard USD. Det indikativa priset om 65 räntepunkter över den femåriga swapräntan fastställs.

Hallå där, Peter Andersson!

Ekonomichef i Simrishamns kommun, som är en av dem som var engagerad i Kommuninvests önskemål om noggrannare hantering av lånedokumentation.

1. Hur uppfattade du Kommuninvests begäran om kompletterad och fördjupad lånedokumentation?
För mig är det fullt acceptabelt att man begär in de underlag som man behöver för att låna ut pengar.

2. Hur fungerade ert arbete för att tillmötesgå önskemålen?
Vid tillfället var det mycket jobb att plocka fram material enligt de nya önskemålen. Men det är i sig inget problem om man bara kan ha en hygglig framförhållning.

Det som blev jobbigt var när det tillkom ytterligare krav under själva upplåningsprocessen. Det försatte oss i en tuff situation, eftersom det då blev ont om tid. I vissa fall behövdes också politiska tilläggsbeslut, och sådana kan ju som bekant ta tid, eftersom dessa måste få en rimlig processperiod.

3. Hur känns det i dag?
Att ha bra dokumentation är en styrka och fördel för oss. På så sätt känner jag mig tryggare i dialogen med Kommuninvest. Jag tycker därför att detta känns positivt.

Kunderna utvärderar Kommuninvest

Kommuninvests innersta cirkel består av de medlemmar som äger verksamheten. I vardagen finns en annan viktig grupp, ”kunderna”, alla de tjänstemän på medlemskommunerna, medlemslandstingen och deras företag som arbetar med finansieringsverksamhet. Självklart är det viktigt för Kommuninvest att ha kunskap om kunderna. Därför görs en regelbunden utvärdering av kundernas syn på verksamheten varje artonmånadersperiod. Snart är det dags för en ny undersökning. Kommuninvest hoppas att så många som möjligt deltar. Resultaten ger vägledning för ytterligare förbättringsarbete.

För Pelle Holmertz betyder det mycket att Kommuninvest ligger högt i nöjdhetsundersökningar. Han är chef för Kundgruppen. Det är den avdelning som kunderna vänder sig till när de vill låna upp pengar. ”Allt vad vi gör bör utgå ifrån kundnytta”, säger Pelle. I den senaste undersökningen från vintern 2010 ger kunderna Kommuninvest bra betyg. Nöjd-Kund-Index (NKI) är 75 och Ambassadörsindex 44. *Läs om dessa begrepp i separat faktaruta i anslutning till denna artikel.*

Kommuninvest har fått höjda betyg inom några angelägna delområden. Ett är att man upplevs skapa de långsiktigt bästa villkoren för kundernas finansiella verksamhet. Ett annat är att vara det naturliga valet för finansiell förvaltning. ”Undersökningen slår fast något viktigt, nämligen att vi är svårslagna när det gäller pris på lån”, säger Pelle. ”Ett av våra mål är att inte bli betraktade som vilken leverantör som helst, utan som den leverantör som har ett enda för ögonen – ägarnas nytta. Den nytta vi bidrar med, vilket är lägre finansieringskostnader, syns först och främst inte i Kommuninvests resultat, utan i ägarnas. Detta faktum blir ännu tydligare med återbäringsmodellen.” Pelle menar också att nytta inte alltid bara är lägsta möjliga ränta, utan även aspekter som till exempel större säkerhet och förutsägbarhet i framtida kassaflöden.

När det gäller Ambassadörsindex, så har det minskat. Här ser Pelle Holmertz framför allt två orsaker. För det första har Kommuninvest ställt ökade krav på bättre efterlevnad av de regler som styr hanteringen av lånedokumentationen. Bakgrunden till de ökade kraven är nya medlemmar och fler kunder och låneärenden i kombination med ett ökat säkerhetstänkande på finans-

marknaden. ”Ytterst är denna åtgärd något vi gör för kundernas bästa och man ska inte glömma att hos oss är ju kunden även ägare. När vi ser om en kunds situation stärker vi huset för ägaren”, betonar Pelle. ”Men ska vi vara självkritiska, så undervärderade vi den arbetsinsats de nya rutinerna skulle innebära för kunderna. Vi gav heller inte tillräcklig support vid genomförandet. Det tror jag skapade irritation och kanske också en uppfattning hos vissa att vi i denna process var överdrivet byråkratiska. Här måste vi lära oss att ha en tydligare dialog och en mer aktiv roll.”

En annan orsak till att Ambassadörsindex har backat tror Pelle har en regional koppling. I de flesta regioner är kundnöjdheten bra, i vissa fall har den dessutom ökat, men i en av regionerna upplever kunderna att Kommuninvests kundservice inte har motsvarat deras önskemål fullt ut. I undersökningen har ett antal förbättringsområden ringats in, vilket Pelle Holmertz välkomnar. ”Det är denna typ av tydlig feedback som gör att vi har lättare att fokusera på vad vi ska ägna oss åt.”

TRADITIONELLA OCH NYA INFORMATIONSKANALER

Undersökningen visar att kunderna uppskattar de digitala veckobreven samt den fördjupade skriften Perspektiv. Veckobreven har gjorts om efter att ha hämtat in synpunkter från läsarna. Den nya versionen har givit dubbelt så många läsare per utgåva! Pelle Holmertz ser framför sig en fortsatt utveckling av dessa två informationskanaler.

Ett färskt exempel på Kommuninvests insatser för ökad kommunikationseffektivitet är ”Kommuninvest i mobilen”. Denna tjänst är en kostnadsfri webbsida som är anpassad till mobilformat. Det gör att alla som har en mobil med möjlighet till internetuppkoppling kan använda den. Tjänsten innehåller realtidsuppdaterad information om räntor som Svensk kommunobligation, Stibor, Swapräntor, Statsskuldsväxlar, Statsobligationer m.m. Den innehåller också valutainformation samt nyheter uppdaterade i realtid från den finansiella nyhetsbyrån SIX.

SATSNING PÅ KUNDUTBILDNING MED FOKUS PÅ DERIVAT

Pelle Holmertz betonar vikten av att tillföra kunderna mervärden. Ett sådant är en kvalitetsutbildning för kunderna. Utbildningen genomförs på flera orter under 2012. Den vill ge kunskap om dagens räntemarknad och vanliga räntederivat i skuldförvaltning.

För mer information – besök www.kommuninvest.se

FUNDERING PÅ ÅTGÄRDSLISTA

En möjlig insats för att precisera framtida insatser för en ännu bättre kundservice är att skapa en åtgärdslista i punktform. ”Lite grann som SJ:s 99-punktslista”, funderar Pelle. ”Verksamheten har vuxit snabbt de senaste åren. Samtidigt har det kommit nya krav från myndigheter, speciellt efter krisåret 2008. Sedan 2002 har vi vuxit med 100 procent när det gäller antal medlemmar, drygt 240 procent i antal affärer och utlåningsvolymerna har ökat med 282 procent. Samtidigt har antalet anställda på kundgruppen ökat med 31 procent. Vi ska fortsätta att arbeta effektivt och behålla skärpa och ambition. De som ska avgöra hur vi lyckas är våra kunder”, säger Pelle Holmertz.

TILL SIST ...

Kundgruppen har ambitioner att bli ännu bättre och effektivare rådgivare. Som ett led i detta arbetar gruppen med egen kompetensutveckling samt med nya tjänster och produkter att erbjuda kunderna. ”Vi ställer in oss på ännu större krav från de stora kommuner vi förväntar oss ska bli medlemmar framöver. En anledning är att de har stora finansavdelningar och mycket stora lånebehov. Självklart kommer både de små och stora kunderna har nytta av denna utveckling”, säger Pelle.

Ägarna sätter betyg på Kommuninvest

Ett naturligt sätt att få grepp om vad medlemmarna tycker om den verksamhet de själva äger är att be dem sätta betyg på de tjänster som Kommuninvest erbjuder. Sagt och gjort. Var artonde månad genomför ett oberoende företag en undersökning om ägarnas nöjdhet. Ägarna blir mer och mer positivt inställda till Kommuninvest.

Thomas Åkelius är stabschef på Kommuninvest och arbetar bland annat som föreningsstyrelsens sekreterare och har ett särskilt ansvar för medlemsfrågor. Han har under de nyligen genomförda medlemssamråden uppfattat signaler om att Kommuninvests betydelse som samarbetsorganisation för sina medlemmar har ökat.

Den senaste ägarundersökningen genomfördes vintern 2010 och besvarades via internet.

ALLT FLER HAR BLIVIT ALLT NÖJDARE

Utvecklingen av ägarnas nöjdhet har utvecklats positivt de tre genomförda mätningarna. 2007 var Nöjd-Ägare-Index 75, år 2009 var motsvarande siffra 76 och 2010 var värdet 78. Undersökningsföretaget menar att dessa tal är mycket bra, vilket förstås glädjer Thomas Åkelius. *Läs mer i faktarutan hur Nöjdhetsindex räknas ut.*

ÄGARNA ÄR GODA AMBASSADÖRER FÖR KOMMUNINVEST

Ytterligare en nyckelterm i undersökningen är Ambassadörsindex. I en vidgad betydelse handlar ett ambassadörskap om att tala väl om något eller någon. I detta fall ombeds de tillfrågade att besvara frågan: Hur troligt är det att du skulle rekommendera Kommuninvest till andra?

Även Ambassadörsindex är mycket högt, nämligen 57. Ett genomsnittligt värde bland svenska företag är 15. Variationen mellan olika branscher är emellertid mycket stor.

I första hand rekommenderar ambassadörerna Kommuninvests prisvärdhet; bra lånevillkor, låg ränta och låga marginaler. Man talar även om det positiva i att gemensamt äga en organisation som står sig stark på marknaden.

Thomas Åkelius ser en förklaring till de höga värdena i ägarnas förtroende för Kommuninvest. ”De förtroendevalda hos våra medlemmar litar på verksamheten. De ser oss inte som motpart, utan som medpart.”

Thomas har arbetat på Kommuninvest i många år och upplever att nästan alla medlemmar är stolta över sin verksamhet.

SAMRÅDEN TOPPAR LISTAN ÖVER BÅDE BEFINTLIGA OCH ÖNSKADE KONTAKTVÄGAR

”En uttalad ambition är att utveckla kommunikationen med våra ägare”, säger Thomas Åkelius. Den del av undersökningen som handlar om kommunikation ställer bland annat frågan om hur ägarna har kontakt med Kommuninvest.

Frågan, som medger fler svarsalternativ, visar att 51 procent av ägarna anger medlemssamråden som kanal för sin kontakt. Lika många procent anger tidningen Dialog och 48 procent har markerat föreningsstämman.

Även frågan om hur ägarna vill ha kontakt toppas av medlemssamråden. Att medlemssamråden ligger högt gläder Thomas, som tror på en ökad betydelse av dessa i framtiden. Men konkurrensen om mötesdeltagare är stenhård. ”Det är ett kollosalt utbud och det gäller att erbjuda kvalitet på de möten som Kommuninvest arrangerar”, menar Thomas Åkelius.

NYTTAN AV MEDLEMSKAPET UPPLEVS VARA STOR

Ett angeläget område att bevaka är ägarnas upplevda nytta av Kommuninvest. Här är betygen höga. I den senaste undersökningen instämmer 65 procent av medlemmarna helt och hållet i påståendet att ”Min kommun (eller mitt landsting) har stor nytta av medlemskapet i Kommuninvest”. Och 28 procent ger näst högsta betyg beträffande upplevd nytta. Detta är en ökning jämfört med tidigare undersökningar. ”I tuffa tider blir Kommuninvests position starkare i relation till konkurrenterna”, kommenterar Thomas.

Inom kort är det aktuellt med nästa undersökning. Den ser Kommuninvest fram emot, eftersom den tydligt ringar in nya förbättringsområden.

Så här beräknas Nöjdhetsindex

Ett nyckelbegrepp inom den här typen av undersökningar är Nöjdhetsindex. Det är ett sammanvägt jämförelsetal som anger utvecklingen i förhållande till en bestämd startpunkt. I detta fall är det värdet av tre frågor som är ihopslagna:

- *Hur nöjd eller missnöjd är du med Kommuninvest och dess verksamheter i sin helhet?*
- *Hur väl uppfyller Kommuninvest dina förväntningar?*
- *Föreställ dig en perfekt partner för finansförvaltning: Hur nära, eller långt ifrån, ett sådant ideal tycker du att Kommuninvest kommer?*

I frågorna görs värderingarna på varsin tiogradig skala. Sedan förvandlas de sammanlagda betygen till en ny skala som går från 0 till 100.

Kommuninvests ägare har ett nöjdhetsindex som landat på 78. Motsvarande siffra för kunderna är 75.

Så här beräknas Ambassadörsindex

Den intervjuade ombeds att via en elvagradig skala ange i vilken utsträckning hon eller han skulle rekommendera någon att bli med i Kommuninvest.

Den som anger noll markerar att det inte alls är troligt att hon eller han skulle rekommendera Kommuninvest. Och den som prickar för tio, slår fast att en rekommendation är mycket trolig. Siffran fem är för den som ställer sig neutral i frågan.

Modellen väljer att sortera dem som väljer siffrorna 0–6 i gruppen ”förtalare” och endast dem som väljer siffrorna 9–10 som ”ambassadörer”.

Värdet Ambassadörsindex skapas genom att dra av antalet ”förtalare” från antalet ambassadörer. Har man till exempel etthundra tillfrågade som markerat siffrorna 9 eller 10 och åttiofem tillfrågade som valt någon av siffrorna 0–6, så blir Ambassadörsindex 15 (100 ”ambassadörer” minus 85 ”förtalare” = 15).

Thomas Åkelius, stabschef på Kommuninvest, vill utveckla kommunikationen med ägarna ännu mer.

Gemensam för tre komm

På plats i Södertäljes stadshus är (från vänster till höger):

Fredrik Berg, finansansvarig, Huddinge kommun

Camilla Broo, finanschef Södertälje kommun

Erik Ohlson, portföljansvarig, Södertälje kommun

Mattias Rensfeldt, finansansvarig, Botkyrka kommun

Monika Engqvist, finansekonom, Södertälje kommun

Edit Konrad, finansekonom, Södertälje kommun

Caroline Svarvare, back-office, Södertälje kommun

Botkyrka, Huddinge och Södertälje startade en gemensam internbank i januari 2011. Ett motiv var att utveckla kommunal finansiering och finansiell riskhantering. Kort sagt bygger samarbetet på att dra nytta av varandras personalresurser och dela på systemkostnader. Tillsammans blir man starkare än var och en för sig. Känns idén igen?

Rent juridiskt görs fortfarande alla affärer i respektive kommuns namn. Det betyder att samarbetet inte sker via en gemensam juridisk enhet. I stället kallar de ansvariga sitt koncept för kompetensnätverk. Mottot är aktiv skuldförvaltning med långsiktigt perspektiv.

Dialog träffade arbetslaget för att tala om resultatet efter ungefär ett års samarbete.

BAKGRUND

Även om de tre kommunernas samverkan kring skuldförvaltning inte har mer än ett år på nacken, finns det en samarbetstradition som går rätt långt tillbaka i tiden. Anledningen är Söderenergi AB. Sedan 1990 äger nämligen de tre kommunerna detta energibolag gemensamt.[1] Utgångsläget var att Söderenergi själv hanterade sin skuldportfölj på drygt tre miljarder och denna skuld hade var och en av de tre kommunerna separat borgensansvar för.

IDÉN FÖDDES UTIFRÅN VERKLIGHETEN I DANMARK

År 2010 föddes idén att man i stället skul-

internbank muner

le låta en gemensam internbank hantera upplåning och finansiella risker. Upphovsmännen till samarbetet var Erik Ohlson, portföljansvarig i Södertälje kommun och Fredrik Berg, finansansvarig i Huddinge kommun.

Erik Ohlson fick idén när han hörde om stundande kommunsammanslagningar och effektiviseringar i Danmark. ”Man behöver faktiskt inte slå ihop kommuner för att få samordningsfördelar. Exempel på tidigare samarbeten är brandförsvar och pensionsförvaltning.” Men något samarbete som liknar detta inom finansieringsområdet känner inte arbetslaget till.

Erik och Fredrik har båda bankförflutet. Att de har känt varandra sedan 1980-talet tror de gjorde det lättare att diskutera kring ett samarbete.

OM STORDRIFTSFÖRDELAR OCH FRIHET

Södertälje har sedan 2003 en etablerad internbank med en fungerande infrastruktur. Botkyrka och Huddinge såg möjligheten att koppla samman sin personal inom finansieringsområdet med dem som redan fanns i Södertäljes internbank. Sammantaget såg man bland annat stordriftsfördelar. Södertälje hade lokaler, system och sin erfarenhet. ”Varför bygga en egen organisation när det finns en färdig att kliva in i”, menar Fredrik Berg. De två andra kommunerna hade förstås egen kompetens att bidra med. Kommundirektörerna skrev på en gemensam avsiktsförklaring. De berörda tjänstemännen fick stor frihet att själva utforma organisationen. Enligt Erik handlade det mycket om att ha rätt individkombination och en hög genomförandeförmåga.

POLITISK ENIGHET BAKOM SAMARBETET

Miljön för samarbetet har varit bra. Idén blev godkänd av praktiskt taget alla politiker. ”Lägre kostnader och bättre kontroll är något alla tycker är bra”, menar Fredrik Berg. Att frågan kan betraktas som icke partipolitisk bekräftas också av det faktum att de tre kommunerna styrs av olika politiska majoriteter.

SAMORDNINGSFÖRDELAR UTAN SAMMANSLAGNING

I januari 2011 startades den nya internbanken. Botkyrka och Huddinges finanspersonal flyttade in i Södertälje stadshus. Juridiskt gör var och en sina egna affärer i respektive kommuns namn. Varje kommun har sin egen finanspolicy, sin egen

internbank och förstås sin egen balansräkning. Men en stor skillnad är att man nu har en gemensam personalstyrka på sju personer. ”Hade var och en arbetat på sin egen kammare hade det behövts 5 + 5 + 5, det vill säga fem personer i varje kommun”, säger Erik Ohlson.

Verksamheten dirigeras och utvärderas av en styrgrupp som består av ekonomicheferna i Huddinge, Botkyrka och finanschefen i Södertälje.

Alla i gruppen upplever samarbetet som prestigelöst. Den nya nätverksorganisationen möjliggör en tydligare rollfördelning och därmed tid till att fokusera på sina ordinarie arbetsuppgifter. Dessutom frigörs tid för mer analys och utveckling av verksamheten.

ÖKAD FLEXIBILITET

Mattias Rensfeldt, finansansvarig i Botkyrka kommun, ser en tydlig nytta för den egna kommunen. ”Hos oss har vi tidigare varit två personer på deltid. Nu har vi tillgång till sju medarbetare med bredare kompetens och mer renodlade roller. Nu har vi möjlighet att använda finansiella produkter som vi annars aldrig skulle haft på egen hand.”

Bland nätverksorganisationens styrkor märks också att den är snabbt anpassningsbar vid förändringar. Man konstaterar att man också uppfattas som en intressantare motpart av en del banker. Även om affärerna görs separat med respektive kommun finns tre kommuner på en och samma plats.

Internbankssamarbetet hanterar i dag drygt 22 miljarder kronor (se separat faktaruta). ”Med denna volym är det oerhört viktigt med rätt kompetens på rätt plats vilket gör att samarbetet känns mer än motiverat”, konstaterar Camilla Broo, finanschef i Södertälje kommun.

INGA ÖKADE RISKER

Arbetslaget ser inga ökade risker i sitt samarbete. Tvärtom. Fredrik Berg menar att de operationella riskerna[2] minskar, eftersom den samlade kompetensen leder till ökad kvalitet i hanteringen. En tanke som några hade svårt att vänja sig vid till en början var att någon som var anställd hos en kommun kunde göra affärer för en annan kommun. Rent praktiskt genomförs affärerna i varandras namn via fullmakt. Detta krävde förstås ett godkännande från respektive kommun samt från de aktörer som man gör affärer med.

Det faktum att personresurserna har ökat är något som uppskattas av revisorerna, menar arbetslaget. Arbetet blir mer renodlat och därmed mer transparent. En person kan inte både göra en affär och sedan utföra kontrollen. Det minskar risken för misstag.

”Samarbetet handlar inte om att bli något nytt finansinstitut. Det vi söker är ökad kompetens och administrativa samordningseffekter”, påpekar Monika Engqvist, finansekonom på Södertälje kommun. Samarbetet regleras genom ett affärsavtal. Det har fokus på lokaler och system. Här syns tydliga fördelar, inte minst när det gäller kostnadsbesparingar inom IT-området.

NÖJDA KUNDER

I Botkyrkas internbank är det kommunalägda bostadsföretaget Botkyrkabyggen AB[3] den stora kunden. Huddinges internbank har Huge Fastigheter AB[4] som kund. I Södertäljes internbank hanteras samtliga kommunala dotterbolag i Telgekoncernen.[5] Dessutom har de tre kommunerna, som tidigare nämnts, den gemensamma kunden Söderenergi AB. Här konstaterar Fredrik Berg att den finansiering som energibolaget tidigare hanterade själv nu har blivit billigare.

Under samtalet konstaterar gruppen att internbankens kunder är nöjda. Kontakten med kunderna underlättas förstås av att man är så nära varandra.

OM FRAMTIDEN

Arbetslaget rekommenderar gärna andra kommuner att samarbeta enligt den nya modellen. Ett av medskicken är dock att det bör finnas en naturlig koppling mellan de olika parterna och att man inte ska vara för många kommuner i samarbetet. Då är risken att man tappar i närhet och internkommunikation.

Camilla Broo tror att de tre kommunernas finanspolicys kommer att närma sig varandra med tiden. ”Samtidigt kommer riskvärdena i dem att se olika ut.” Mattias Renfeldt nickar instämmande. ”Botkyrka och Huddinge är redan rätt nära varandra, eftersom de nyligen uppdaterats.”

Pelle Holmertz är chef för Kommuninvests Kundgrupp. Han ser samarbetet som positivt. ”Det ger kompetensförstärkning och dessutom finns det en backup vid sjukdom eller semestrar. Sammantaget leder det till kontinuitet, ökad tillgänglighet och större effektivitet. Specialiseringen sker ju inte bara på handlarnivå utan även på handläggarnivå. Ju mer specialiserad och kunnig man kan bli på finansaffärer, desto mindre blir de operationella riskerna.”

[1] Söderenergi ägs av Telge AB (42 %) i Södertälje kommun och av Södertörns Energi AB (58 %). Södertörns Energi är ett holdingbolag ägt av Huddinge och Botkyrka kommun. Inflytandet är dock lika stort för de båda ägarbolagen. Söderenergi producerar fjärrvärme för cirka 300 000 personer, kontor och industrier i södra Storstockholm samt elektricitet motsvarande förbrukningen av 100 000 hushåll.

[2] Operationell risk är risken för förlust till följd av såväl händelser i omvärlden (naturkatastrofer, extern brottslighet etc.) som interna orsaker (datafel, misstag, bedrägerier, bristande efterlevnad av lagar och interna föreskrifter, övriga brister i den interna kontrollen etc.).

[3] AB Botkyrkabyggen äger och förvaltar nästan 12 000 bostäder.

[4] Huge Fastigheter AB är helägt av Huddinge kommun och har ungefär 8 400 bostäder i sitt bestånd.

[5] Telgekoncernern har bland andra Telge Bostäder med cirka 10 000 bostäder i sitt bestånd. Koncernens moderbolag heter Telge AB.

Avsiktsförklaring (sammanfattning)

”Samverkan stärker kommunernas möjligheter att utvecklas inom kommunal finansiering och finansiell riskhantering. Genom att interagera, såväl i den övergripande omvärldsbevakningen som i konkreta aktiviteter och projekt, delar parterna med sig av sina olika kompetenser och resurser. Detta skapar större möjligheter att vidmakthålla god finansiell kontroll och kompetens.”

Skuldportfölj, mkr

	Egen upplåning	Upplåning Söderenergi	Totalt
Botkyrka	2 960	1 159	4 119
Huddinge	5 700	1 159	6 859
Södertälje	10 681	614	11 295
Summa	19 341	2 932	22 273

December 2011

Vässa presentationerna eller höja kunskapsnivån?

Världens marknadsinformation finns hos Kommuninvest

En stor del av den marknadsinformation som Kommuninvest har tillgång till är också tillgänglig för medlemmarna, utan kostnad. Behöver du veta vad Stibor 3 M var i juni 2011, SEK/EUR-kursen i september eller dagskursen för Svensk Kommunobligation K1708? I databaserna finns det mesta, både i realtid och som historiska arkiv. Tack vare en ny mobilversion är informationen mer lättillgänglig än någonsin.

Finansstöd – via webben eller mobilen

Kommuninvests tjänst Finansstöd är öppen dygnet runt, året runt. Här finns en rad nyttiga verktyg för de som arbetar med finansfrågor. Tjänsten innehåller realtidsuppdaterad och historisk information om räntor för Svensk kommunobligation, Stibor, Swapräntor, Statsskuldsväxlar, Statsobligationer m.m. Den innehåller också valutainformation, ex. USD/SEK och EUR/USD. Nyheter från nyhetsbyrån SIX, som dagligen följs av tusentals användare hos fondkommissionärer, banker och finansavdelningar, ingår också.

Finansstödet finns i online- och mobilversion. Innehållet i mobilversionen är nästintill lika omfattande som i onlineversionen.

Information som ingår

Ränteinformation • Valutainformation • Nyheter från SIX

Så här hittar du Finansstödet
Logga in på Kommuninvests startsida: www.kommuninvest.se Har du inget användarnamn och lösenord vänd dig till Kundgruppen på Kommuninvest.

Så får du Kommuninvest i mobilen
Mobiltjänsten kommer du åt utan inloggning.
Skriv in följande länk i din webbläsare:
http://marknadsinfo.kommuninvest.se/kommuninvest/mobile/main.page

Länken finns också på Kommuninvests hemsida, under fliken Utlåning.

Grafbibliotek

”Det är inte alls ovanligt att medlemmar och kunder ber Kommuninvest om assistans med grafer i samband med presentationer och utveckling av beslutsunderlag”, berättar Karl Aigéus på Kommuninvests Kundgrupp. För att sprida den information som Kommuninvest har tillgång till och för att förenkla det dagliga arbetet hos medlemmarna uppdateras nu löpande de mest efterfrågade graferna och publiceras på Kommuninvests hemsida. Karl säger att ekonomicheferna på kommunerna ofta har ett ansvar för att informera och redovisa i olika sammanhang men att tiden för förberedelser i allmänhet är knapp. ”Tanken med grafbiblioteket är att det ska finnas ett brett basutbud av grafer som är relevanta för den som har skuld att förvalta och som ofta gör presentationer. Vi lägger gärna till fler grafer om det finns intresse.”

Karl berättar att Grafbiblioteket är en av många tjänster som medlemmarna kostnadsfritt har tillgång till. ”Vi vill att Kommuninvests hemsida ska vara en naturlig källa att gå till för att snabbt få besluts- och informationsstöd.”

Uppdatering sker en gång per månad.
Du hittar grafbiblioteket på
www.kommuninvest.se
→ Utlåning → Publikationer & blanketter
→ Grafer & tabeller

SIX Edge Treasury – för avancerade användare

För den som har ett större informationsbehov och behöver en större flexibilitet gällande urval av informationsflöde kan Kommuninvest erbjuda tillgång till finansmarknadsapplikation SIX Edge Treasury till ett reducerat pris. SIX Edge Treasury är det system som finansrådgivarna på Kommuninvest använder för att hålla sig uppdaterade med aktuell information om marknaden. SIX Edge Treasury har vidare smart funktionalitet för att länka in live-data till Excelark.

Mer information om SIX Edge Treasury kan erhållas från finansrådgivarna på Kommuninvest.

Omfattande arbete när borgensavgifter för kommunala bolag ska bli marknadsmässiga

Från och med 2013 föreslås en ny lag om olagligt statsstöd, med avsikt att bland annat tydliggöra tillämpningen av Europeiska unionens statsstödsregler i svensk lagstiftning. Den föreslagna lagen aktualiserar på nytt frågan om vad som utgör en marknadsmässig borgensavgift. Det står klart att de flesta kommuner måste införa en ny modell för fastställande av borgensavgifter, både vad gäller beslutsprocess och beräkning av avgiften.

"EU-lagstiftningen godtar inte en gemensam borgensavgiftsnivå för samtliga bolag inom en kommun. Varje borgensåtagande måste utredas för sig, utifrån de förutsättningar som gällde när lånet togs."

Ulf Jivmark, chefsjurist Kommuninvest

Att kommuner går i borgen för sina kommunala bolag är vanligt. Skälen är i huvudsak koncernekonomiska, det har varit ett enkelt sätt att möjliggöra en kostnadseffektiv finansiering av kommunala verksamheter som bedrivs i bolagsform.

Nu blir det dock extra viktigt att kommunerna tar ut en avgift för denna borgen, och att borgensavgiftens storlek är marknadsmässig. Annars kan den klassificeras som olagligt statsstöd. Avsikten med statsstödsreglerna är att undvika att offentliga verksamheter bidrar till att snedvrida konkurrensen inom sektorer där flera aktörer är aktiva på marknadsmässiga villkor.

"Borgensavgiften får vare sig vara för hög eller låg", säger Ulf Jivmark, chefsjurist på Kommuninvest. "Om den är för låg, kan den utgöra ett olagligt statsstöd. Om den är för hög, kan det innebära förtäckt vinstutdelning."

Hur vet man då om man inom kommunen har marknadsmässiga borgensavgifter? Enligt regelverket är riktmärket för en marknadsmässig borgensavgift priset på en motsvarande borgensavgift upphandlad på finansmarknaden. För att den ska anses marknadsmässig måste priset på ett lån med borgen respektive ett lån utan borgen jämföras.

"I många fall är informationen om till vilka villkor som det kommunala bolaget på egna meriter hade kunnat finansiera sig, på finansmarknaden, bristfällig hos kommunerna", säger Ulf Jivmark. "Utan sådan information finns en risk att borgensavgiften eller lånevillkoren inte är marknadsmässiga, och att de därmed utgör olagligt statsstöd."

Hos de tre medlems- och intresseorganisationerna Kommuninvest, SABO och SKL har det under det senaste året kommit många frågor kring lämplig storlek på borgens- och internbanksavgifter. "Tyvärr går det inte att ge ett generellt svar, eftersom EU-lagstiftningen inte godtar en gemensam borgensavgiftsnivå för samtliga bolag inom en kommun", säger Ulf Jivmark.

För att ge kommunsektorn vägledning har nu Kommuninvest, SKL och SABO, tagit fram ett gemensamt förslag till beräkningsmodell för borgensavgifter (se faktaruta).

Sophia Mattsson-Linnala, chef för avdelningen Ekonomi och Finans på SABO säger att det är angeläget att kommunerna och bolagen tillsammans tar ansvar för att hitta en prissättning av borgensavgiften som gör att den så bra som möjligt återspeglar det värde den har. "Vi är väl medvetna om att förslaget vi tagit fram kommer att leda till ökat administrativt arbete och att det dessutom ibland kan bli svårt att få fram relevanta jämförelsesiffror. Men som vi ser det ger oss regelverket inget alternativ."

Enligt Ulf Jivmark är en av de mer konkreta konsekvenserna av lagstiftningen att de flesta kommunerna behöver ändra arbetssätt vad gäller borgensavgifterna. "De allra flesta kommunerna måste införa en ny modell för fastställande av borgensavgifter, både vad gäller beslutsprocess och beräkning av avgiften."

Ulf hänvisar till att borgensavgiften vanligtvis baserats på andra grunder än rent affärsmässiga – samma avgift används ofta för kommunens olika bolag, oavsett deras individuella riskprofil, och avgiftens storlek fastställs i allmänhet i samband med budgetprocessen, utan koppling till den enskilda transaktionen för vilken kommunen tecknat borgensförbindelsen.

"Vi har full respekt för de svårigheter det innebär att fastställa en individuell borgensavgift vid varje upplåningstillfälle och att kommunerna antar mer generella

regler, exempelvis en borgensavgift som gäller alla bolag för ett år i taget. Det är dock viktigt för oss att tydliggöra det ansvar våra medlemskommuner har.”

Flera kommuner har kommit igång med att marknadsanpassa sina borgensavgifter, men tillvägagångssättet skiljer sig åt.

Lunds kommun har haft en modell med borgensavgift sedan drygt 20 år, vilket underlättat när man under 2011 tagit ett steg vidare i att anpassa sin modell och beslutsprocess till de nya lagkraven. ”Eftersom vi haft borgensavgift så länge har vi många gånger frågat bankerna om ränteskillnaden mellan upplåning med respektive utan borgen”, berättar Uldis Skuja, ekonomidirektör i Lunds kommun.

För varje lån som kommunen borgar för i den befintliga låneportföljen har en individuell borgensavgift fastställts. ”Den genomsnittliga borgensavgiften för 2011 blev 0,26 procent. Att den inte är högre beror på att en stor del av lånen upptogs före finanskrisen då skillnaden mellan upplåning med och utan borgen var betydligt mindre än vad den är idag”, säger Uldis Skuja. En preliminär bedömning är att gjorda och framtida refinansieringar kommer att leda till en genomsnittlig borgensavgift på 0,37 procent under 2012.

Beslutsprocessen är utformad så att kommunfullmäktige fattar beslut om en borgensram för kommunens bostadsbolag samt slår fast att borgensavgiften ska fastställas enligt affärsmässiga principer. Sedan delegeras till kommunstyrelsens arbetsutskott att fastställa borgensavgiften. ”Arbetsutskottet sammanträder varje vecka och vi kan därför snabbt ta beslut om borgensavgiften vid refinansiering eller nyupplåning.” Förutom borgensavgift på lån som Lunds kommun borgar för tar kommunen också ut en avgift med 0,04 procent på ej uttagna pantbrev.

I Sjöbo har kommunen valt en internbanksmodell, men förutsättningen är samma som för borgensavgifter – statsstödsreglerna gäller oavsett om man valt borgensavgiftsmodellen eller internbanksmodellen.

”Sjöbo kommuns internbanksmodell beslutades av kommunfullmäktige i mars 2010 och infördes fullt ut från 2011, när vi skrev om samtliga reverser”, berättar kommunens ekonomichef Ann-Christin Walméus.

Räntan på lån i internbanken utgår från det pris kommunen betalar för bankupplåning. På detta läggs en riskpremie för att neutralisera fördelen med att det är kommunen som svarar för upplåningen samt ett administrativt påslag. För närvarande uppgår det totala påslaget till 50 räntepunkter.

Samma riskpremie och administrativa påslag har hittills gällt för samtliga bolag, men kommunen håller nu på att ta fram en modell för att differentiera riskpremien mellan bolagen. ”Vi kommer dels att utgå från olika nyckeltal, dels från affärsbankernas bedömning av bolagens upplåningskostnader om de ska finansiera sig på egna meriter”, säger Ann-Christin Walméus. Enligt henne är det i nuläget inte aktuellt att fastställa riskpremien vid varje enskilt upplåningstillfälle. ”Vi räknar med att göra det årligen, men kommer förstås att följa utvecklingen av praxis. Därefter tar vi ställning till om vi måste fastställa riskpremien vid varje enskilt upplåningstillfälle.”

I Jönköping har man från 2012 infört en modell med borgensavgifter. Enligt Björn Söderlundh, biträdande stadsdirektör och finanschef i kommunen var det hög tid, dock har man valt en mer generell modell. ”Vi har valt en modell där 40 räntepunkter i borgensavgift gäller för alla bolag för 2012.”

I Jönköping definieras det faktiska borgensåtagandet som lånestock, exklusive bolagens checkräkningskredit i kommunens koncernkontosystem, men inklusive leasingavtal eller andra liknande avtal som kommunen genom särskilda beslut i kommunfullmäktige borgar för.

”Den borgensavgift vi infört ska ses som ett första steg och dess konstruktion och nivå måste kontinuerligt utvärderas. Vi vill även se hur praxis utvecklas i kommunsektorn i stort.”

Björn Söderlundh, biträdande stadsdirektör och finanschef, Jönköpings kommun

Enligt Björn Söderlundh är man medveten om att en marknadsmässig borgensavgift inte kan fastställas generellt och att kommunen även måste vara beredd att ompröva sitt beslut om marknadsförutsättningarna ändras. ”Den borgensavgift vi infört ska ses som ett första steg och dess konstruktion och nivå måste kontinuerligt utvärderas. Vi vill även se hur praxis utvecklas i kommunsektorn i stort.”

Viktigt att komma ihåg när borgensavgifter fastställs är hur man ska hantera ej uttagna pantbrev. I praktiken är det många kommunala bolag som lånar med kommunal borgen som säkerhet, men utan att ta ut eller överlämna pantbrev i sina fastigheter som säkerhet för kommunens åtagande. Den fördel det innebär att inte behöva ställa pant som säkerhet måste kompenseras för att statsstöd inte ska riskera att uppstå.

Enligt Kommuninvests Ulf Jivmark är det upp till varje kommun att enskilt fastställa värdet av ej uttagna eller överlämnade pantbrev. ”Det går inte att ge några generella anvisningar för hur denna beräkning ska gå till, varje bolag och upplåningssituation är unik. Man behöver bland annat beakta vilken säkerhet de enskilda pantbreven representerar. Huvudprincipen är att den fördel som det innebär för det kommunala bolaget att inte behöva ta ut inteckningar och att pantsätta pantbreven, ska marknadsvärderas.”

Så här har några kommuner gjort

”Vi har haft en modell med borgensavgift under drygt 20 år. Under 2011 har vi gått igenom varje lån i befintlig låneportfölj som kommunen borgar för och fastställt en individuell borgensavgift.”

Uldis Skuja, ekonomidirektör, Lunds kommun

”Vi har en internbanksmodell. Bolagens fördel av att låna via kommunen kompenseras via en riskpremie och ett administrativt påslag, i nuläget totalt 50 räntepunkter.”

Ann-Christin Walméus, ekonomichef, Sjöbo kommun

”Vi har valt en modell där 40 räntepunkter i borgensavgift gäller för alla bolag för 2012. Avgiftens konstruktion och nivå ska kontinuerligt utvärderas, och vi vill se hur praxis utvecklas.”

Björn Söderlundh, biträdande stadsdirektör och finanschef, Jönköpings kommun

SAMMANFATTNING

- Bolagets uppskattade finansieringskostnader utan borgen ska utgöra underlag för hur borgensavgiften beräknas.
- Borgensavgiften ska vara kopplad till den enskilda krediten. Borgensavgiftens storlek beror på när i tiden borgen tecknas samt underliggande kredits löptid och belopp.
- Borgensavgiftens storlek ska beräknas utifrån vad det specifika bolaget kunnat finansiera sig till utan kommunal borgen. Det innebär att kommunen vid borgenstecknandet måste ha ett underlag på till vilken kreditmarginal bolaget skulle ha finansierat sig till utan borgen, för att kunna beräkna skillnaden mellan denna kreditmarginal och den kreditmarginal som faktiskt erhölls med kommunal borgen.
- Om jämförelse görs med förutsättningen att det kommunala bolaget lånar upp med pantbrev som säkerhet och bostadsbolaget de facto inte har uttagna pantbrev, ska borgensavgiften även innehålla en kompensation för bolagets fördel av att inte betala stämpelskatt om 2 procent för uttag av pantbrev.

Förslag till beslutsprocess för borgensavgift

”Beslutsprocessen bör utformas så att beslutet om borgensavgiftens storlek kan fattas i anslutning till den enskilda upplåningen. Exempelvis kan kommunfullmäktige fatta ett principiellt beslut om borgensram, maximal löptid på borgen och att borgensavgiften ska vara marknadsmässig. Kommunfullmäktige kan sedan delegera till kommunstyrelsen att löpande fastställa avgifter vid tecknande av ny borgen inom borgensramen. Kommunstyrelsen kan i sin tur delegera till en tjänsteman.”

Källa: Kommuninvest, SKL, SABO: ”En modell för kommunal borgensavgift till kommunala bostadsaktiebolag”, december 2011.

Detta är en marknadsmässig borgensavgift

Om det finns ett marknadspris på borgensavgifter

Finansmarknaden fungerar som riktmärke. Borgensavgiften fastställs genom att kommunen identifierar kostnaden för motsvarande garanti på finansmarknaden. Om den ersättning som det kommunala bolaget betalar för borgen är minst lika hög som motsvarande avgift för lån på finansmarknaden så innehåller garantin inte stöd.

Om det inte finns ett marknadspris på borgensavgifter

Om det inte går att fastställa priset för en motsvarande garanti på finansmarknaden, ska den totala finansiella kostnaden av det garanterade lånet, inklusive räntesatsen på lånet och garantiavgiften, jämföras med marknadspriset på ett motsvarande lån utan garanti. Dvs. man jämför priset som skulle betalats av det specifika bolaget för ett lån utan garanti med priset som kan erhållas tack vare en kommunal borgen, efter justering för eventuella avgifter.

EU-kommissionen har godkänt att prisjämförelse sker mellan å ena sidan ett lån med kommunal borgen och å andra sidan ett lån för vilket en bank tecknar en bankgaranti. I praktiken sker dock jämförelsen mellan bankens pris för ett lån med borgen och för ett lån mot pantbrev.

Faktorer som måste vägas in

- transaktionsbelopp
- transaktionens löptid
- säkerheter som ställs av låntagaren
- andra faktorer som påverkar återbetalningsgraden
- sannolikheten för att låntagaren inte kan betala på grund av sin ekonomiska ställning, verksamhetssektor och framtidsutsikter samt andra ekonomiska villkor.

Så här fastställer du borgensavgiften – Kommuninvests, SKL:s och SABO:s modell

- Sammanställ samtliga befintliga krediter med borgen.
- Utred och dokumentera bolagets alternativa kreditmarginal utan borgen för tidpunkten då borgen tecknades.
- Låt borgensavgiften följa kreditens löptid på motsvarande sätt som en avtalad kreditmarginal följer ett lån.
- I samband med nya lån:
  - Bedöm och dokumentera bolagets alternativa kreditmarginal utan borgen i samband med upphandlingen.
  - Fastställ borgensavgiften på krediten.
  - Komplettera sammanställningen löpande.

Exemplet nedan visar en fiktiv sammanställning av ett kommunalt bolags befintliga krediter samt den i efterhand fastställda borgensavgiften.

I exemplet har en kredit tagits upp i juni 2007 med en löptid på fem år och en kreditmarginal med kommunal borgen om +0,03 procent. Utredningen visar att vid denna tidpunkt bedöms bolaget ha kunnat låna upp en motsvarande kredit utan borgen till +0,15 procent. Borgensavgiften fastställs därmed till +0,12 procent. Bolaget betalar för tolvmånadersperioden juni–juni en borgensavgift om 0,12 procent för just denna kredit.

Vilka krediter omfattas?

Samtliga krediter tecknade efter den 1 januari 1995 och som fortfarande är gällande, omfattas av EU-lagstiftningen. Kommunal borgen för dessa krediter, bör hanteras så att borgensavgiften är kopplad till den enskilda krediten från och med år 2011.

Lån-givare	Lånenr.	Lånebelopp	Utbet. datum	Återbet. datum	Löptid	Marginal lån KB[1)]	Bedömd marginal PB[2)]	Borgens-avgift %
A	1	50 000 000	dec-01	aug-11	9,7	0,05%	0,25%	0,20%
A	2	75 000 000	mar-02	mar-12	10,0	0,00%	0,20%	0,20%
B	3	75 000 000	sep-05	sep-20	15,0	0,00%	0,18%	0,18%
C	5	75 000 000	sep-06	dec-11	5,3	0,05%	0,23%	0,18%
C	6	75 000 000	dec-06	dec-11	5,0	0,04%	0,22%	0,18%
C	7	75 000 000	jan-07	dec-11	5,0	0,04%	0,16%	0,12%
C	8	75 000 000	jun-07	sep-12	5,3	0,03%	0,15%	0,12%
D	9	75 000 000	aug-08	dec-11	3,3	0,06%	0,18%	0,12%
B	10	75 000 000	apr-09	apr-14	5,0	0,85%	1,00%	0,15%
A	4	75 000 000	okt-09	okt-12	3,0	0,50%	0,75%	0,25%
D	11	100 000 000	maj-10	maj-11	1,0	0,35%	0,50%	0,15%
E	12	100 000 000	dec-10	maj-16	5,4	0,55%	1,05%	0,50%
F	13	75 000 000	dec-10	dec-11	1,0	0,15%	0,35%	0,20%

[1)] Upplåningsmarginal med kommunal borgen. [2)] Bedömd upplåningsmarginal säkerställd med pantbrev.

OBS

1. Om bolaget inte ställer pantbrev som säkerhet för lån från kommunen, ska den ekonomiska fördelen kompenseras genom en högre borgensavgift, indikativt 0,04 procent per år. Därutöver behöver en negativklausul skrivas in i avtalet mellan kommunen och bolaget.
2. Om det kommunala bolaget är stort och ekonomiskt starkt kan det vara motiverat att jämföra lån mot kommunal borgen med något annat än pantbrevsupplåning. En sådan upplåningsform är marknadsupplåning med extern kreditvärdering.

Forskningsprojektet Kommunal Upplåning: datamaterialet börjar analyseras

Av 100 tillfrågade kommuner har 30 valt att delta i Forskningsprojektet Kommunal Upplåning, det vetenskapliga projektet som Kommuninvest initierat för att undersöka hur kommunernas upplåning förändrades före, under och efter finanskrisen. ”Totalt har vi fått in drygt 1 000 lånehandlingar som vi nu kvalitetsgranskar”, berättar Mattias Bokenblom som ansvarar för projektet på Kommuninvest.

Det vetenskapliga projektet kring kommunal upplåning – ett samarbete mellan Kommuninvest, Institutet för finansforskning (SIFR) och forskare knutna till Handelshögskolan i Stockholm – startades sommaren 2011 när en grupp kommuner ombads skicka in kopior på lånereverser samt kopior på eventuella förändringar av lånevillkoren, för lån utestående under 2006 till 2010. Senare under hösten fick ytterligare ett antal kommuner samma fråga.

”Svarsfrekvensen var något lägre än vi hoppades på, men forskarna har ändå cirka 5 000 lånehandlingar att analysera. Hur generella resultaten från studien kommer att vara för hela sektorn återstår att se.”

Mattias Bokenblom,
projektledare, Kommuninvest

”Totalt fick cirka 100 kommuner erbjudande om att vara med i studien”, säger Mattias Bokenblom. Han säger att man hela tiden varit medveten om att tids- och resursbrist hos kommunerna skulle kunna vara en försvårande faktor för studien. ”I slutänden valde 30 kommuner att delta, något lägre än vad vi hade hoppats på. Men vi har fått in fler än 1 000 lånehandlingar och ser nu fram emot den vetenskapliga analysen av materialet.”

Kommuninvest bistår även forskarna med underlag om Kommuninvests utlåning från samma tid, vilket rör sig om cirka 4 000 handlingar.

Mattias säger att preliminära resultat från studien bör kunna presenteras på föreningsstämman i april. ”Den stora frågan nu är om de 5 000 lånehandlingar som analyseras är tillräckligt många för att vi ska kunna säga att resultaten från studien är generellt applicerbara på sektorn.”

Forskningsprojektet Kommunal Upplåning

- Ett vetenskapligt projekt kring kommunal upplåning, i samarbete mellan Kommuninvest, Institutet för finansforskning (SIFR) och forskare knutna till Handelshögskolan i Stockholm.
- Genom att undersöka hur kommunernas upplåning förändrades före, under och efter finanskrisen hoppas forskarna kunna bidra med värdefull kunskap om hur beredskapen för framtida kriser kan stärkas. Cirka 30 kommuner deltar i forskningsprojektet.
- Materialet sammanställs av Kommuninvest och analyseras av forskare vid SIFR och Handelshögskolan. Målet är att presentera preliminära resultat vid föreningsstämman i april 2012.

Kundgruppen vill betona

Kärnan i Kundgruppen är ett antal finansrådgivare. Det är någon av dessa som kunderna oftast möter när de vill låna pengar.

Tidigare har man bland annat hetat Kommungruppen. Namnbytet till Kundgruppen är en markering av ett tydligare kundfokus. ”Själva namnet skapar en förväntansbild och den är viktig”, slår Kundgruppens chef Pelle Holmertz fast.

Kommuninvest har i undersökningar fått höga betyg av sina kunder. *Se separat artikel i detta nummer av Dialog*. Samtidigt ser medarbetarna i gruppen ingen anledning att slå sig för bröstet. ”Det är viktigt att vi på Kommuninvests kundgrupp inte själva gör bedömningen av vad kunderna har bäst behov av. Därför vill vi nu ta ytterligare kliv in i kundernas verklighet”, menar Pelle.

Den senaste undersökningen visar i och för sig att de allra flesta är nöjda med hur ofta Kommuninvests kundgrupp har personlig kontakt med kunderna. ”Ändå är det nästan 15 procent som önskar en tätare kontakt”, säger Pelle Holmertz. Han vill därför söka ytterligare dialog med kunderna. Ett sätt att nå dit är att skapa mer tid för direkta samtal med de kunder som arbetar med finansiering.

SERVICETJÄNSTER SOM VÄNTAR PÅ ATT UPPTÄCKAS

Kundgruppen ser ett stort behov av att förmedla det breda samlade serviceutbudet till kunderna. Ett exempel är Finansstödet, det vill säga de webbverktyg som kunderna ges tillgång till för att effektivisera finansförvaltningen.

Via en speciell accesskod kan kunderna logga in på Kommuninvests webbplats. Där finns bland annat följande verktyg:

Skuldberäkning

Ett verktyg som ger en samlad bild av den aktuella låneportföljen samt som simulerar effekter av ränteförändringar. Sammanställningen inkluderar total skuld, andel fast, derivatbaserad respektive rörlig ränta, genomsnittlig räntebindningstid samt genomsnittsränta.

Marknadsinformation

Modulen ger tillgång till SIX dataström gällande nationella och internationella räntor, valutakurser och ekonominyheter, både i realtid och som historiska arkiv.

Finanspolicy

Här ges förslag på hur du utformar en finanspolicy. Du hittar även hjälptexter som stödjer framtagandet av policyn, i vilka bland annat arbete med riskhantering beskrivs, och du erbjuds förslag på normportföljer för kapital- och räntebindning.

”Faktum är att hälften av kunderna inte använder Finansstödet. Detta är lite förvånande, eftersom tjänsten får så höga betyg av dem som använder den”, menar Pelle Holmertz. ”Kopplat till vår grundsyn att det är kundens behov som styr vårt utbud, måste vi förstås ta reda på anledningen till att så många har valt bort tjänsten. Eller kanske är det så enkelt att de inte känner till den?”

bredden i tjänstepaletten

Årets föreningsstämma blandar inspiration och beslut

Missa inte Kommuninvests föreningsstämma, i år med temat Besjälad verksamhet. Den går av stapeln onsdagen den 18 april på Clarion Hotel Sign i Stockholm. Som vanligt har Kommuninvest ambitionen att skapa ett evenemang med många dimensioner.

Att arrangera ett möte på nationell nivå för hundratals politiker och tjänstemän bland Sveriges kommuner och landsting är knappast kravlöst. Det går tretton på dussinet av möten och tid upplevs i vår tid som en stor bristvara. ”Medlemmarna och övriga målgrupper är väldigt upptagna. Deras vardag består av massor av möten. En del av dessa sammankomster är säkert långa och slitsamma. En ambition med föreningsstämman är därför att skapa en attraktiv blandning av inspiration på riktigt hög nivå, effektiv mötesprocess, underhållning och middag”, säger Anitha Holmberg Engkvist, kommunikationschef på Kommuninvest. Hon ser också föreningsstämman som en plats för många informella möten. Ett slags nätverksträffar, där politiker och tjänstemän kan möta varandra över kommun- och länsgränser.

SAMVERKAN ÖVER GRÄNSER

En av årets föredragshållare är Carin Götblad, länspolismästare i Stockholm och på Gotland. Hennes talartema är ”Gränsöverskridande samverkan”. Förhoppningen med detta tema är att det ska väcka tankar hos deltagarna och måhända också kittla till fortsatta samtal på hemmaplan.

GLADA HUDIK SKAPAR MENING

Ett annat bidrag till inspiration är Per Johansson. Han har skapat Glada Hudik-teatern och är dess ledare. Glada Hudik-teatern är en del av Hudiksvalls kommuns dagliga verksamhet enligt LSS. Huvudmålet är att skapa en meningsfull och utvecklande verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Teatern startade 1996 och har sedan dess satt upp ett flertal föreställningar, bland annat på Ericsson Globe Arena i Stockholm. Nästan en tredjedel av kommunens vuxna utvecklingsstörda är med i Glada Hudik-teatern!

Under mottot ”Vi kan mer än du tror” har Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning, ICA, Samhall, Sveriges Kommuner och Landsting samt Glada Hudik-teatern drivit ett gemensamt projekt med syfte att ett stort antal med funktionsnedsättning ska få sysselsättning i ICA:s livsmedelsbutiker.

Glada Hudik-teatern kommer även att stå för underhållningen på den middag som avslutar Kommuninvests föreningsstämma.

MEDVERKAN FRÅN FINANSDEPARTEMENTET

I skrivande stund är det ännu oklart vem som kommer att representera Finansdepartementet. Men deltagarna har all anledning att se fram mot ett intressant föredrag med färsk information från ett område som har kommit att betyda mer och med för Sveriges lokala offentliga sektor. De senaste årens oro inom finanssektorn har skapat insikter om sambanden mellan de globala och lokala världarna.

... OCH FRÅN SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Årets stämma gästas även av Anders Knape, som är ordförande i Sveriges Kommuner och landsting. Han kommer på eftermiddagen att hålla ett kort anförande om samverkan mellan sveriges kommuner och landsting.

DEN FORMELLA FÖRENINGSSTÄMMAN

De senaste stämmorna har innehållit ett antal betydelsefulla ärenden utöver den traditionella dagordningen. Några exempel är beslut om ett nytt garantiavtal beträffande ansvar för motpartsexponeringar i derivat, ett förtydligat regressavtal samt beslutet om att ge ut ett förlagslån för att stärka verksamhetens egna kapital.

2012 års föreningsstämma har i huvudsak obligatoriska ärenden att hantera. De handlar till exempel om att fastställa ägardirektiv, ansvarsfrihet, fastställa årsredovisning inklusive förslag till vinstdisposition, arvode samt välja styrelse och valberedning.

Utöver ovan nämnda formenliga beslut behandlas namnfrågan. Riksgälden meddelade i januari 2012 att man inte accepterar att Kommuninvest använder namnet Sveriges Kommungäld. Med anledning av detta föreslår styrelserna i föreningen och i kreditmarknadsbolaget att den tänkta namnändringen inte ska genomföras nu. Detta innebär att stämman föreslås upphäva tidigare beslut om ändring av firmanamnet till Sveriges Kommungäld AB. Den kommunala sektorns uppbyggnad av en effektiv infrastruktur för finansiering förändras förstås inte av denna interferens.

Ytterligare ett konsekvensärende från förra årets föreningsstämma kommer att återfinnas på mötesagendan: 2011 års beslut om återbäring, ränta på eget kapital samt årlig insatsskyldighet (som högst får vara så stor som den ränta som delats ut) kräver en stadgeändring. Och eftersom stadgeändringar kräver beslut av två på varandra följande årsstämmor, är frågan uppe för beslut även i år.

STÄMMAN ÄR EN MANIFESTATION AV TILLSAMMANS-IDÉN

Förhoppningen är att årets stämma får en stor uppslutning bland medlemmarna. Deltagare på stämman är de ombud som utses av respektive medlemskommun och medlemslandsting. Men det är även vanligt att tjänstemän i nyckelpositioner deltar på stämman. För rätt många deltagare har Kommuninvests föreningsstämma blivit en viktig tradition.

Vi hälsar välkommen till

Kommuninvests föreningsstämma

18 april, Clarion Hotel Sign, Stockholm

Årets tema:
Besjälad verksamhet

Program:

Gränsöverskridande samverkan
Carin Götblad, Länspolismästare Stockholm/Gotland

Att bli sedd, behövd och tagen i anspråk
Pär Johansson, grundare och ledare av Glada Hudik-teatern

Tal av representant för Finansdepartementet

Tal av styrelseordföranden
Ann-Charlotte Stenkil, ordförande Kommuninvest ekonomisk förening
Björn Börjesson, ordförande Kommuninvest i Sverige AB

Sveriges Kommuner och Landsting
Anders Knape, ordförande Sveriges Kommuner och Landsting

Tal av VD och vice VD
Tomas Werngren, VD Kommuninvest
Maria Viimne, vice VD Kommuninvest

Föreningsstämma

Dessutom blir det middag och underhållning av Glada Hudik-teatern

För information och anmälan
www.kommuninvest.se

Vi bjuder in till kursen

Räntemarknad och Räntederivat för låntagare

17, 24 och 26 april

Endast några utbildningsplatser kvar.

För information och anmälan
www.kommuninvest.se

Finansdagarna

9–11:e maj 2012

Ur programmet:
- Det ekonomiska läget och utsikter inför framtiden
- Framtida utmaningar för kommuner och landsting
- Hur påverkar oron i omvärlden kommunernas möjligheter till finansiering – nuläge och framtidsutsikter?
- Derivatinstrument i skuldförvaltningen – när, var, hur och varför?
- Risk för otillbörlig påverkan – förslag till ny mutlagstiftning och kod om förmåner. Fungerar den?
- Fastigheter – tillgång eller belastning?
- Alternativ finansiering

Arrangörer:
KEF, SKL, Kommuninvest och Nordkap

För information och anmälan:
www.finansdagarna.se

Kommuninvest subventionerar utbildning – vill öka kunskapen om räntederivat

För att bidra till ökad kunskap om räntederivat och räntemarknaden subventionerar Kommuninvest under våren 2012 en utbildning riktad till tjänstemännen hos Kommuninvests kunder i kommuner, landsting och kommunala företag. Enligt Pelle Holmertz, chef för Kundgruppen på Kommuninvest, handlar det om att öka kundnyttan men också om att bidra till en bättre ägarstyrning i kommunerna och landstingen. ”Derivatinstrument är komplexa ting, som rätt använda kan vara utmärkta hjälpmedel men som fel använda kan ställa till med mer skada än nytta.”

Det blir allt vanligare att kommuner och landsting använder sig av derivatinstrument i sin skuldförvaltning. Med derivat kan en skuldförvaltare förändra sin räntekänslighet, reducera risk, skapa förutsägbarhet i den ekonomiska planeringen eller förändra riskprofilen i en portfölj av finansiella tillgångar eller skulder. Men derivatinstrument kan också skapa oönskad risk.

På Kommuninvest märker man att kommunerna och landstingen får allt fler propåer om att teckna derivatavtal med bankerna. ”Varför våra kunder ska teckna vissa av dessa avtal är inte alldeles uppenbart”, säger Pelle Holmertz.

Han menar att det finns flera frågetecken. Ett är att lösningarna som föreslås ibland är onödigt komplicerade. ”Vi ser tyvärr fall där bankerna erbjuder så kallade strukturerade swapar som innebär att kunderna överlåter en rättighet till banken. Det är det samma som att sälja en option och det har de flesta inte godkännande för i sina policies.” Pelle menar också att det i många fall är svårt att löpande värdera dessa derivatkontrakt.

Enligt Pelle finns ett behov av ökad kunskap om räntederivat bland kommunerna och landstingen. ”Med den här utbildningen hoppas vi kunna bidra till att en del av kunskapsluckorna täpps igen. Förhoppningsvis kan det leda till ett bättre och mer avvägt användande av derivat bland våra kunder.”

Utbildningen är inriktad på två huvudområden, dels en genomgång av låntagarens situation på penning- och obligationsmarknaderna dels räntederivat för låntagare och vad det innebär att vare en aktiv skuldförvaltare.

”Målsättningen är att kursdeltagarna ska få grundläggande kunskaper om hur räntemarknaden fungerar sett ur ett låntagarperspektiv samt praktiska kunskaper om vanligt förekommande räntederivat för låntagare”, avslutar Pelle Holmertz.

Vill du ha Dialog i digital form?

Är du intresserad av att ersätta din nuvarande pappersutgåva av Kommuninvest Dialog med en digital variant?
Kontakta Stina Lantz,
stina.lantz@kommuninvest.se
så kommer du i fortsättningen att få en PDF via e-post.

Välkomna som medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening

BORÅS STAD
267-2012

ENKÖPINGS KOMMUN
268-2012

ÅMÅLS KOMMUN
269-2012

Tillsammans bär vi på en bra idé.

Kommuninvests Kundgrupp

Fredrik Sjudin | Ann Sörman | Ulf Selinder | Sofia Frändberg | Johan Sigge | Nedim Murtic | Mattias Bokenblom | Karl Aigéus | Krister Frödin | Åke Nilsson | Pelle Holmertz

Servicedisk för låneärenden och offerter
kundgruppen@kommuninvest.se
Telefon 010-470 88 20
Kl 08.00–12.00, 13.00–17.00

Fredrik Sjudin
Finansrådgivare
010-470 88 28
fredrik.sjudin@kommuninvest.se

Krister Frödin
Finansrådgivare
010-470 88 21
krister.frodin@kommuninvest.se

Ulf Selinder
Finansrådgivare
010-470 88 26
ulf.selinder@kommuninvest.se

Pelle Holmertz
Chef Kundgruppen
010-470 88 61
pelle.holmertz@kommuninvest.se

Johan Sigge
Finansrådgivare
010-470 88 29
johan.sigge@kommuninvest.se

Nedim Murtic
Finansrådgivare
010-470 88 25
nedim.murtic@kommuninvest.se

Åke Nilsson
Finansrådgivare
010-470 88 22
ake.nilsson@kommuninvest.se

Ann Sörman
Finansrådgivare
010-470 88 27
ann.sorman@kommuninvest.se

Karl Aigéus
Finansrådgivare
010-470 88 23
karl.aigeus@kommuninvest.se

Sofia Frändberg
Finansrådgivare
010-470 88 24
sofia.frandberg@kommuninvest.se

Mattias Bokenblom
Forsknings- och utbildningsansvarig
010-470 88 03
mattias.bokenblom@kommuninvest.se

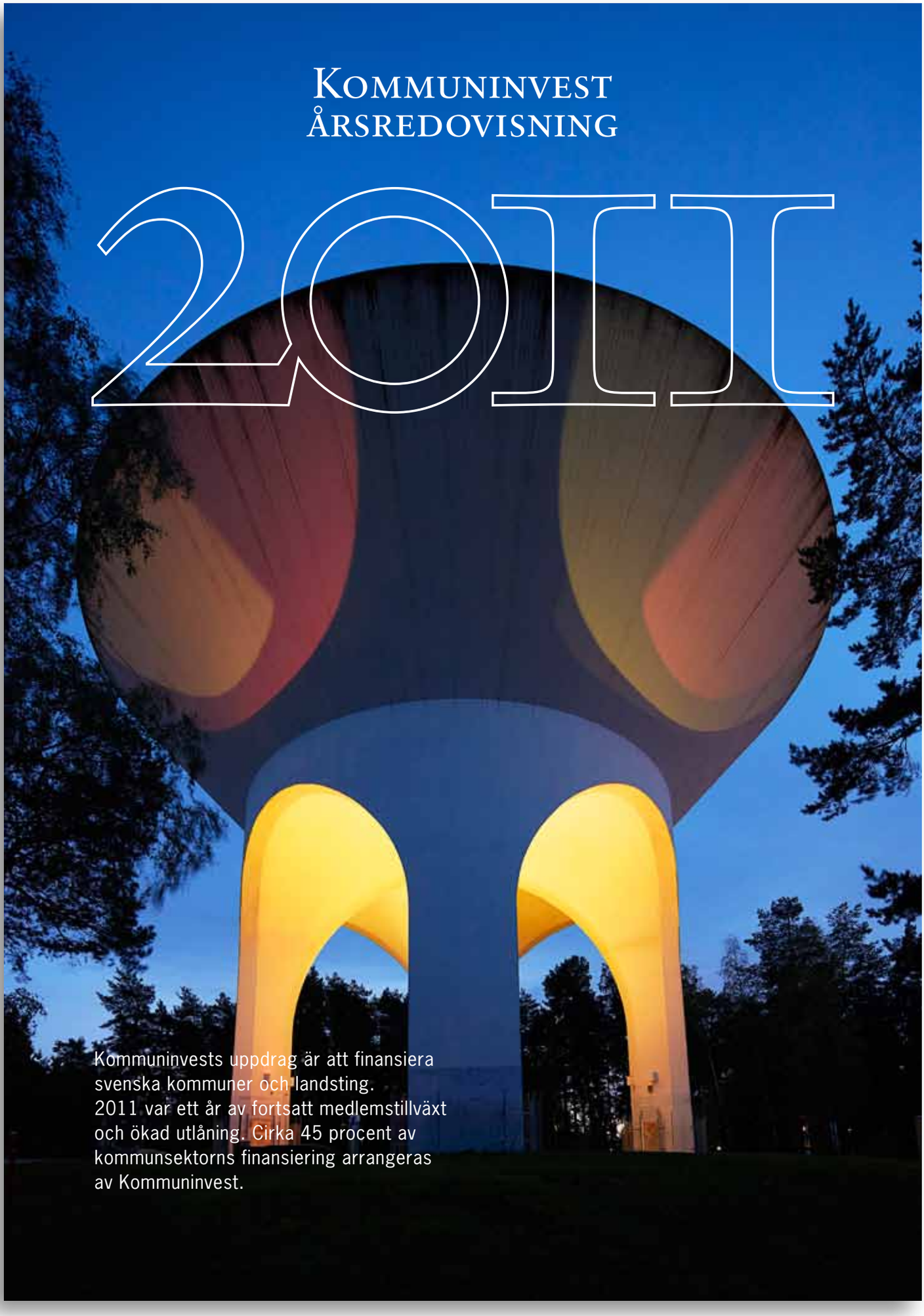

Kommuninvests uppdrag är att finansiera svenska kommuner och landsting. 2011 var ett år av fortsatt medlemstillväxt och ökad utlåning. Cirka 45 procent av kommunsektorns finansiering arrangeras av Kommuninvest.

Årsredovisningen för Kommuninvest i Sverige AB finns att ladda ner via www.kommuninvest.se
Årsredovisning för Kommuninvest ekonomisk förening kommer att finnas tillgänglig direkt efter föreningsstämman den 18 april.

Dialogs ekonomiskola 3

Välkommen till tredje delen i Dialogs ekonomiskola. Den här gången ska vi reda ut ett begrepp som blivit allt vanligare för både privata och professionella placerare den senaste tiden – derivat.

Derivat

Kan man försäkra en investeringsportfölj? Både ja och nej. Visserligen skulle inget traditionellt försäkringsbolag erbjuda en försäkring mot framtida kursras, men det finns faktiskt sätt att nå avkastning även när börsen faller.

För detta ändamål används ofta så kallade finansiella derivat. Derivat är ett samlingsnamn som bland annat omfattar optioner, terminer, warranter och swapar. Namnet kommer från att dessa värdepapper går att derivera – härleda – till en annan, underliggande tillgång. Derivat är nämligen kopplade till värdet på exempelvis en aktie, obligation, råvara eller ett index.

Enklast kan derivat beskrivas som en form av kontrakt som reglerar hur en framtida affär ska genomföras beträffande tid och pris. Som med alla kontrakt finns två parter – en part som köper rättigheten att förvärva eller sälja en tillgång i framtiden, samt en part som åtar sig skyldigheten att leva upp till avtalet.

En säljoption är ett exempel på ett derivat som ger rätten att sälja en tillgång till ett förutbestämt pris vid en viss tidpunkt. Om marknadspriset på denna tillgång skulle falla kan optionen därmed ge möjlighet att sälja till ett högre pris än på marknaden. På så vis kan optionen användas för att försäkra sig mot ett framtida kursfall.

Motsatt förhållande, där marknadspriset stiger mer än optionens lösenpris, innebär å andra sidan att säljoptionen tappar sitt värde – i det läget är det bättre att sälja till det nya marknadspriset än att utnyttja optionen.

Dessa exempel visar också tydligt hur derivat är förenade med stora risktaganden. Att investera i derivatinstrument medför möjlighet till hög avkastning, men också risk att investeringen tappar betydligt mer i värde än vad underliggande tillgång skulle göra.

Derivat rekommenderas framför allt till erfarna och professionella investerare med stor kunskap om finansmarknaden. Som privatperson är det vanligast att placera i derivat via hedgefonder som utnyttjar dessa instrument för att nå högre avkastning.